

PROGRAM **A VERSENYKÉPESEBB MAGYARORSZÁGÉRT**

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

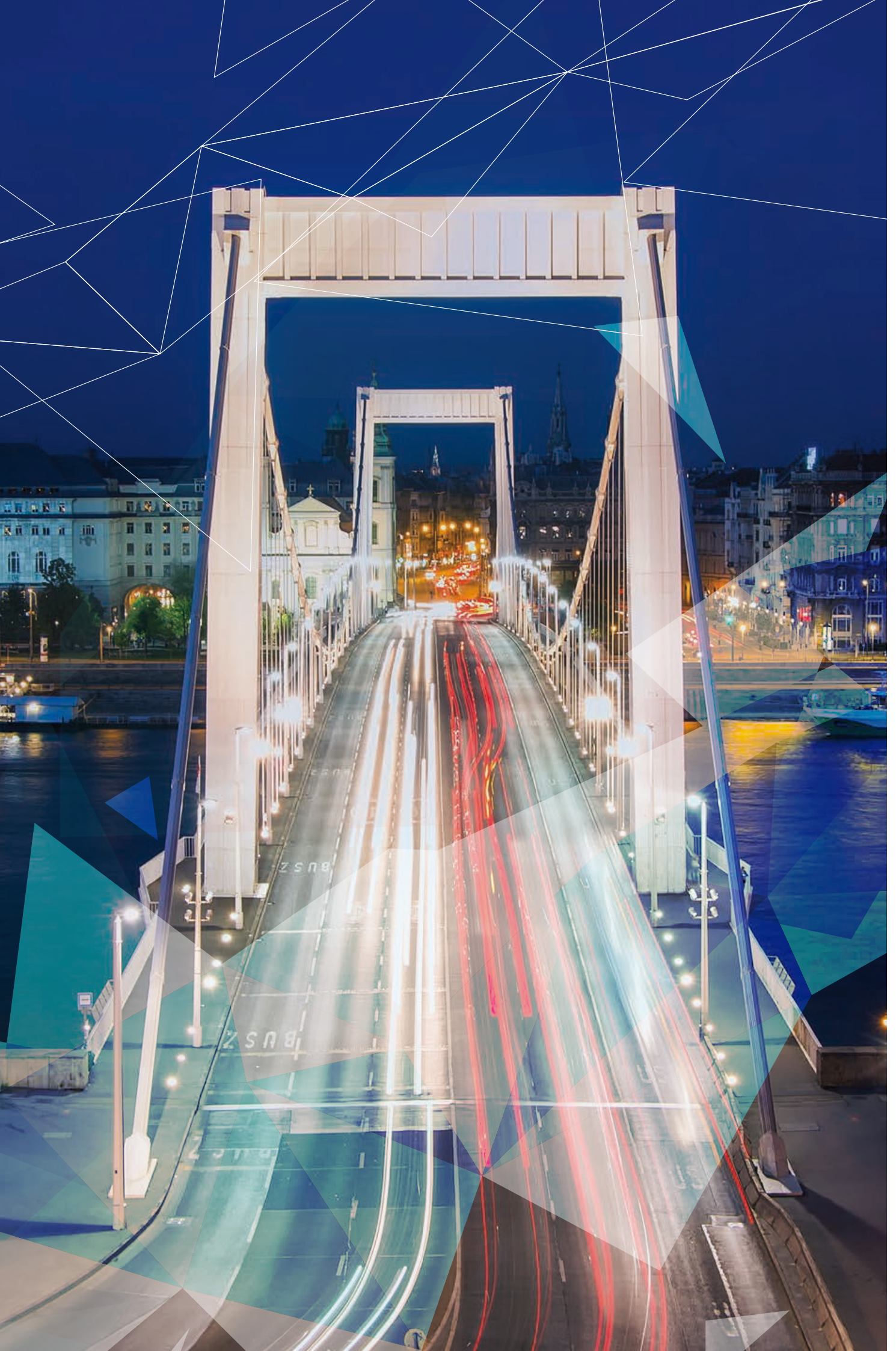
PROGRAM

**A VERSENYKÉPESEBB
MAGYARORSZÁGÉRT**

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

2019

Tartalomjegyzék

Bevezetés	6
Köszöntő	8
Vezetői összefoglaló	12
Makrogazdasági helyzetértékelés	14
Adózás	34
Foglalkoztatás	43
Közszféra	51
Egészségügy	56
Oktatás	63
Vállalati környezet	70
Növekedési és költségvetési hatások	85

Bevezetés

A globális gazdaság rendkívül hosszan tartó növekedési periódusa a magyar gazdaságpolitika számára komoly előrelépésre nyújtott lehetőséget az elmúlt időszakban. Közgazdász körökben azonban erős konszenzus mutatkozik a tekintetben, hogy a „jó idők” hamarosan elmúlnak, a világ gazdaság egén egyre komorabb felhők gyülekeznek. A szakmai diskurzusok a kibontakozó gazdasági visszaesés időpontját és mélységét kémlelik, a különböző régiókra gyakorolt kedvezőtlen hatását elemzik. Égető kérdésként jelentkezik, hogy a magyar gazdaság miképpen fog tudni alkalmazkodni a külső körülmények kihívásaira, a megváltozó gazdaságpolitikai helyzethez, miközben a kor által diktált elvárásokra is reagálnia kell.

A sikeres pénzügyi-makrogazdasági konszolidáció eredményeként a magyar gazdaság új, a korábbinál sokkal kiegyensúlyozottabb és dinamikusabb növekedési pályára állt. A dinamikus növekedés azonban hosszabb távon csak akkor tartható fenn az egyensúly biztosítása mellett, ha a versenyképesség és a termelékenység javításával tovább erősödik a magyar gazdaság növekedési potenciálja.

A Nemzeti Versenyképességi Tanács a 2018 tavaszán induló gazdaságpolitikai diskurzusban azt a célt tűzte ki maga elé, hogy tényalapú megközelítéssel olyan átfogó, több szakterületre kiterjedő gazdasági stratégiát alkosson meg, amely iránytűként szolgálhat akár a szűken vett, akár a szélesebben értelmezett szakmai közvélemény számára. A tanulmány megírását többek között azok az elemzések inspirálták, amelyek az elmúlt időszakban láttak napvilágot. Az írás különösen erősen támaszkodott a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, a Magyar Nemzeti Bank, a Külgazdasági és Külügyminisztérium és az Innovációs és Technológiai Minisztérium e tárgykörben megjelent munkáira.

A magyar gazdaság olyan fázisában van, amelyben mindinkább előtérbe kerül a hatékonyság javítása, a minőségi fordulatok megvalósítása. Annak érdekében, hogy a hazai gazdaság magasabb növekedési fokozatba kapcsolhasson, nélkülözhetetlen, hogy jól beazonosíthatóak legyenek az egyes szakpolitikáknál a fojtogató feszültségpontok. A nemzetközi összevetések alkalmasak a legfőbb gondok mozgatórugóinak számba vételére. Komoly törekvés volt olyan gazdaságpolitikai kezdeményezések megfogalmazása, amelyek szilárd ténymegállapításokon alapulnak. Ugyanígy kiemelt szempontként szerepelt, hogy a döntéshozók a problémák leküzdése során „felülre” célozzanak, azaz a nemzetközi összevetésekben a legjobban teljesítők eredményeit próbálják utolérni. Fontos azonban azt is aláhúzni, hogy mindezen tervek megvalósítása további részletezettebb, konkrétabb megoldási javaslatokat igényel: nem téveszthető szem elől a végrehajtás fontossága.

A „Program a versenyképesebb Magyarorszáért” című projekt a Pénzügyminisztérium gondozásában készült, a szakmai munka tekintélyes részét a minisztérium munkatársai végezték el. A tanulmány szándékaink szerint a reálgazdasági és pénzügyi tudással bíró szakemberek segítségével a külső környezet változó kihívásainak is megfelelni képes, magas potenciális növekedéssel jellemző gazdaságpolitika alapköveit rakja le.

A szakmai munka sikerességét nagymértékben segítették a Nemzeti Versenyképességi Tanács tagjainak érdemi meglátásai, észrevételei. Különösen értékes gondolatokkal járult hozzá a mű színvonalához energetika szakterületén Hernádi Zsolt, a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. elnök-vezérigazgatója; a közlekedés szakterületén Dale A. Martin, a Siemens Zrt. elnök-vezérigazgatója; az adózás és foglalkoztatási-beruházási szakterületen dr. Bársony Farkas, a PwC cégtársa, dr. Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke és Ésik Róbert, a Nemzeti Befektetési Ügynökség elnöke; a tanulmány foglalkoztatás részében dr. Csath Magdolna, egyetemi tanár és Jánoskúti Levente, a

McKinsey budapesti irodájának vezető partnere mutatott rá lényegi összefüggésekre. A projekt során külső partnerként fontos gondolatokkal vettek részt a munkában a Magyar Nemzeti Bank kollégái, valamint komoly szakmai támogatást kaptak a tanulmány írói az oktatás és egészségügy területén az Emberi Erőforrások Minisztériumának magas rangú tisztségviselőitől. Dr. Palkovics László, az Innovációs és Technológiai Minisztérium minisztere és Dr. György László, a minisztérium államtitkára mindvégig értékes tanácsokkal és szakmai észrevételekkel segítették a problémák mélyebb feltárását és megértését.

VARGA MIHÁLY
PÉNZÜGYMINISZTER,
A NEMZETI VERSENYKÉPESSÉGI
TANÁCS ELNÖKE

Köszöntő

Az egyetemen és a tudományos világban óva intenek azoktól a professzoroktól, akik nem képesek a szélesebb közönség számára is érthetően elmagyarázni, mivel foglalkoznak és mit kutatnak. Ebbe a hibába mi sem kívánunk beleesni: az Innovációs és Technológiai Minisztérium, illetve a magyar kormány gazdaságpolitikai célja az, hogy megvédje a magyarok munkahelyeit, elősegítse, hogy kreatív magyar ötletekből magyar hozzáadott érték jöjjön létre és hozzásegítse vállalatunkat ahhoz, hogy a világban zajló technológiai fordulat során jó döntéseket hozzanak. Mindezt azért, hogy a magyarok évről évre tudjanak egyet előrelépni az általuk előállított termékekben és szolgáltatásokban gyorsuló magyar hozzáadott érték révén.

A stabil munkahelyek, erős magyar vállalkozások és növekvő bérek hármásának eléréséhez a kiindulási helyzetünk miatt nekünk még többet kell tennünk, mint régiós versenytársainknak. Magyarország arányaiban több munkahelyet és termelő vállalatot veszített el a kilencvenes években, mint régiós társai. Tudástermelő rendszereink nyugati mintára történő átalakítása mintegy három évtizedet késett. A munka és a munkahely is elveszett, amivel megsemmisültek az évtizedek alatt kialakult ipari tudásbázisaink, így a hazai hozzáadott érték drasztikusan csökkent, gazdaságunk duálissá vált, a magyar családok pedig úgy érezték, hogy elveszítik a növekvő életszínvonalért folytatott küzdelmüket.

A világgazdaság ritmusa pedig nincs tekintettel arra, hogy hátrányból indulunk. Új világgazdasági korszakba léptünk, ahol a technológiai változások alapvetően alakíthatják át a munkapiacot. A világgazdaság egyre gyorsabban változik és a következő években egyre több szakértő vár lassulást. Ezért nekünk még gyorsabban kell változnunk és erősödnünk ahhoz,

hogy megőrizzük a stabilitást és megvédjük 2010 óta elért eredményeinket. Az elmúlt évek sikerei adnak nekünk alapot és erőt ahhoz, hogy megkezdjük a magyar gazdaság mennyiségi fordulatának minőségi fordulattá alakítását.

Egyre több ugyanis a munkaerőnk, a tőkénk és a tudásunk. És bár a világban „marsi magyarokról” beszélnek amikor átlag feletti kreativitásunkat és problémamegoldó képességünket emlegetik, valójában a munkaerőnk, a tőkénk és a tudásunkat is a jelenleginél sokkal hatékonyabban tudnánk felhasználni. Gazdaságunk a felnőtt kor hajnalára érkezett, amikor át kell lépnie a magasabb hozzáadott értékű, magasabb bérű korba a mennyiségi fejlődés időszakából. Fel kell ismernünk, hogy a magasabb bérekért okosabban kell dolgoznunk. Folyamatosan azon kell gondolkodnunk és azért kell tennünk, hogy másoknál ügyesebben, gyorsabban, vagyis termelékenyebben és hatékonyabban állítsunk elő olyan termékeket, amelyekre a Föld lakónak igénye van.

Erősek vagyunk és a testtömegünk már megvan. A magyar gazdaság gerincvázát a 4,5 millió munkahelyből épített izomzat mozgatja. Ahhoz azonban, hogy gazdaságunk a saját lábára álljon, fejben is jónak kell lennünk, azaz saját hozzáadott értéket kell előállítanunk. A legjobb nemzetközi tudásból, hazai fejlesztésből, hazai termeléssel, hazánkban induló, a világ gazdaságához közvetlen kapcsolódási pontokkal kell felépítenünk az új magyar értékláncokat. Ha a nemzetközi piacra a munkaerőnket visszük, más országok nagyobb számú és alacsonyabb bérért is dolgozni hajlandó munkaerővel szorítanak ki minket onnan. Tudásunk és szellemi tulajdonunk viszont megsokszorozza erőnket és értékünket. Kína sokat dolgozott, hogy le szállhasson a Holdon, de azt talán ők sem sejtették, hogy a magyarok már megelőzték őket: az űrszonda ugyanis a Von Kármán kráterben ért Holdat. Továbbra is ott kell lennünk a jövőt felfedező és meghódító nemzetek között.

Számos programunk van, amelyek már középtávon is érzékelhető eredményeket és magasabb hozzáadott értékű hazai termelést hoz-

hatnak. Nemzetközileg is az elsők közé tartozó digitális infrastruktúrát biztosítunk, de abban is segítünk, hogy a vállalatok ezt tudják is használni. Mintaüzem projektünk, beszállítófejlesztési programunk, mentorprogramjaink új utakat – valóságos térképet – biztosítanak a kkv-k számára ahhoz a tudáshoz, amihez a multik könnyebben hozzáférnek.

Ahhoz, hogy a magyar vállalatok célba érjenek, széles eszköztár áll rendelkezésünkre: az ITM a magyar emberek fenntartható életminőségbeli előrelépésének rendeli alá a gazdaság szabályozást, az energetikát, az infokommunikációt, a szak- és felnőttképzést, az uniós források koordinációját és a közlekedést.

Rendkívüli erőforrásokkal és eszköztárral rendelkezünk, hogy a magyar gazdaságot tanuló és tudástermelő gazdasággá tegyük. Olyanná, amelyben nem csak szunnyadó kreativitást, hanem termékekben megtestesülő innovációt is találunk. Ezért vállalkozunk a feladatot, hogy példát mutatva vállalatainknak, átgondoljuk, hogy hatékonyan működnek-e folyamataink és intézményeink. Ezért építjük fel innovációtermelő rendszereinket és az üzleti és tudományos szféra egymásra találását támogató egyetemközpontú innovációs ökoszisztémákat. Ma már nem csupán gyárakat kell építenünk, hanem innovációs kultúrát, gondolkodásmódot, gyakorlatokat, hálózatokat és környezetet is, ami sokkal nehezebb feladat. Utóbbiak ugyanis a tiszta levegőhöz hasonlóan nem láthatók, de áthatják és segítik gazdaságunk egészséges, minőségi fejlődését.

Épp úgy, mint ahogy reményeink szerint a „Program a versenyképesebb Magyarorszáért” is a magyar gazdaság minőségi fordulatának egyik fő alapkőve lesz.

PROF. DR. PALKOVICS LÁSZLÓ
MINISZTER, INNOVÁCIÓS
ÉS TECHNOLÓGIAI MINISZTERIUM

NEMZETI VERSENYKÉPESSÉGI TANÁCS

A jövő gazdaságáért

A VERSENYKÉPESEBB MAGYARORSZÁGÉRT CÍMŰ PROGRAM A NEMZETI VERSENYKÉPESSÉGI TANÁCS JAVASLATA ALAPJÁN KÉSZÜLT.

A Nemzeti Versenyképességi Tanácsot (NVT) a kormány 2016 októberében alapította, fő feladata Magyarország versenyképességének erősítése, az állami szolgáltatások javítása.

Elnöke:

Varga Mihály,
pénzügyminiszter

Tagjai:

Bársony Farkas,
az Amerikai Kereskedelmi Kamara Magyarországon (AmCham) elnöke,
a PwC Magyarország cégtársa

Csath Magdolna,
a Szent István Egyetem emeritus professzora,
a Nemzeti Közszolgálati Egyetem magántanára

Ésik Róbert,
a Nemzeti Befektetési Ügynökség (HIPA) elnöke

Hernádi Zsolt,
a MOL-csoport elnök-vezérigazgatója

Jánoskuti Levente,
a McKinsey & Company budapesti irodavezetője

Dale A. Martin,
a Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara(DUIHK) elnöke,
a Siemens Zrt. elnök-vezérigazgatója

Palkovics László,
innovációs és technológiai miniszter

Parragh László,
az Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) elnöke

A képen felső sorban balról jobbra: Ésik Róbert, Martin A. Dale, Hernádi Zsolt, Bársony Farkas, Jánoskúti Levente; alsó sorban: Parragh László, Varga Mihály, Csath Magdolna és György László (Palkovics László képviselőjében).

A fotó az NVT 2019. február 19-ei ülésén készült.

Vezetői összefoglaló

A hazai gazdaságpolitika mindinkább azokkal a kihívásokkal néz szembe, amelyek a hatékonyság növelésével függnek össze. A GDP 3 százaléka alatt tartott államháztartási hiány, a csökkenő államadósság, a külső egyensúly javulása, a stabil inflációs környezet, illetve a mérséklődő finanszírozási költségek megteremtették a gazdasági növekedés szilárd pénzügyi-makrogazdasági feltételeit. A gazdaság potenciális növekedési üteme 3-3,5 százalék körül ingadozik. Ez a nyugat-európai országokhoz való felzárkózást ugyan egyértelműen segíti, de beavatkozások nélkül nem lehetséges tartósan magasabb növekedési szint elérése. További intézkedésekre van szükség az ország versenyképességének javítása érdekében. Cél, hogy a hazai gazdaság fejlődése az Európai Unió átlagát 2 százalékponttal haladja meg.

A hazai és a nemzetközi tapasztalatok számbavételével négy olyan beavatkozási irány azonosítható, amely a jelenlegi makrogazdasági helyzetben a növekedés felgyorsulásához szükséges: az állami kiadások csökkentése, a beruházások ösztönzése, a kiszámítható beruházási környezet erősítése és a munkaerő-tartalékok kiaknázása. Az állami kiadások tetemes szintje már ma is növekedés visszatartó hatású, nemzetközi összehasonlításban különösen a nem produktív kiadások mértéke kiugró. Ennek negatív hatása a gazdaság széles skáláját érinti. Kihat a beruházások szintjétől kezdve a beruházási környezeten át egészen a foglalkoztatottság alakulásáig. Bármennyire is fontos azonban egy makrogazdasági tényező megváltoztatása, korántsem elégséges. Az ösztönző megoldásokat a gazdaságpolitika szélesebb körében lehet csak megtalálni, különben az egyes részterületeken bevezetendő intézkedések szükségszerűen féloldalasak lesznek.

Jelenlegi makrogazdasági pálya mellett döntően a vállalati szektort érintő intézkedések fejtenek ki komoly növekedésösztönző hatást a strukturális reformok közül

STRUKTURÁLIS INTÉZKEDÉSEK GAZDASÁGI NÖVEKEDÉSRE GYAKOROLT HATÁSA AZ EGYES SZAKTERÜLETEKEN

Területek	Közeljövő (1-2 év)	Hosszabb táv (3-5 év)
1. FOGLALKOZTATÁS	➤ Mérsékelt	➤ Erős
2. VÁLLALATI KÖRNYEZET		
3. ADÓZÁS	➤ Mérsékelt	➤ Közepes
4. KÖZSZFÉRA	➤ Mérsékelt	➤ Közepes
5. OKTATÁS		
6. EGÉSZSÉGÜGY		

- › **FOGLALKOZTATÁS:** A Magyarországhoz hasonló népességszámú országokban még mindig magasabb a foglalkoztatottak száma, ami azt mutatja, hogy a hazai gazdaságnak komoly munkaerő-tartalék áll rendelkezésére. Elsősorban a veszélyeztetett korcsoportok (fiatalkorúak, kismamák, idősebb munkavállalók) esetében tűnik lehetségesnek az előrelépés, de hosszabb távon arra kell felkészülni, hogy a képzettségi szint emelésére helyeződik át a fókusz. Ebben a folyamatban jelentős szerep hárul a foglalkoztatási osztályokra, valamint a kereskedelmi és iparkamarákra.
 - › **VÁLLALATI KÖRNYEZET:** A vállalkozások hosszabb távú, kölcsönös bizalomra épülő kapcsolata az állami szektorral kiemelt jelentőséggel bír. A vállalati környezet átalakítása során nagyobb hangsúlyt kell fektetni a magasabb hozzáadott értékű termelésre.
 - › **ADÓZÁS:** A költségvetési mozgástér tágulásával az adószervezetben belül lehetővé válik a munkára rakódó és a beruházásokat visszafogó terhek csökkenése. Az ország munkamegtartó és tőkevonzó képességének növelésében meghatározó szerepet kap az adózáshoz kötődő adminisztratív terhek lebontása, amelyek elősegítik a gazdaság termelékenységét, illetve fehéredését. A kis- és középvállalkozások részére elkészített adóbevallások (2021) gyorsabb és könnyebb ügyintézésel járnak, előmozdítva a vállalkozások jogkövető magatartását.
 - › **KÖZSZFÉRA:** A digitalizáció segítségével egyrészt bővül az állami szolgáltatások köre, másrészt újraszervezhetőek a munkafolyamatok. A minőségi szolgáltatások érdekében célszerű olyan eredményességi kritériumokat felállítani, amelyek alkalmasak lehetnek a teljesítmény előtérbe állítására.
 - › **OKTATÁS:** A folyamatosan bővülő tananyag súlyos terhet rak a felnövő generáció vállára. Az ismeretanyagok elsajátításában a következő időszakban a képesség-centrikus oktatásra helyeződik át a hangsúly. Ez olyan tudást feltételez, ami az elméleti összefüggések mellett a gyakorlatban is hasznosítható. A tanulók alkalmazkodóképességét a munkaadói igények erőteljes megjelenése is előmozdítja.
 - › **EGÉSZSÉGÜGY:** Az egészségügyi átalakítások középpontjába a betegségek megelőzése kell, hogy kerüljön. Ezt a különféle szűrőprogramok mellett az alapellátások fejlesztése, kapuőri szerepének megerősítése szolgálja. Amennyiben betegellátásra kerül sor, az egészségügyi kezelések költséghatékonyságát szükséges szem előtt tartani, úgy mint a rövid időtartamú ellátási formák igénybevételét. A korszerű gyógyításhoz a finanszírozásnak is igazodnia kell.
- A következő időszakban a programpontok cselekvési tervekbe való lebontása a legfontosabb feladat. A sikeres átalakítások előfeltétele, hogy az érintettek magukénak érezzék az egyes intézkedéseket és komoly energiát fektessenek a végrehajtásukba.

„A gazdaság a társadalom alapja.
Amikor a gazdaság szilárd,
a társadalom fejlődik.
Az ideális gazdaság egyesíti a
szellemi és az anyagi.”

UESIBA MORIHEI

01

» MAKROGAZDASÁGI
HELYZETÉRTÉKELEÉS

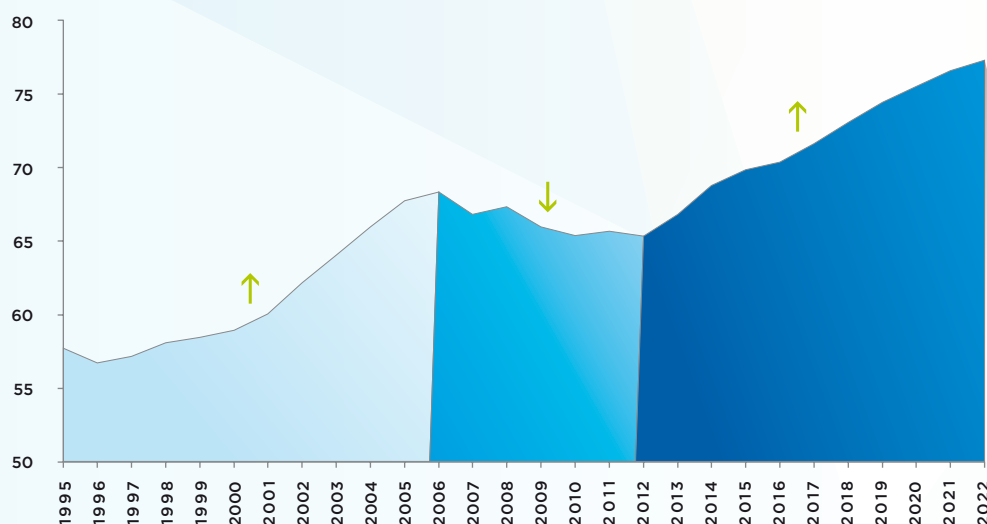
A növekedés gyorsításához szükséges tényezők

A magyar gazdaság az elmúlt három évtizedben fokozatosan zárkózott fel a fejlett nyugat-európai államok teljesítményéhez. Míg az egy főre jutó hazai GDP vásárlóerő-paritáson számolva az EU-átlag 58 százalékát érte el 1995-ben, addig 2017-ben már 71,5 százalékot, vagyis az elmúlt évtizedekben Magyarország érdemben közeledett az uniós átlaghoz. Ebben a folyamatban meghatározó, hogy a hazai növekedés érdemben volt képes meghaladni az uniós tagállamok átlagos növekedési ütemét.

1. ÁBRA: MAGYARORSZÁG A GAZDASÁGI FEJLETTSÉGET TEKINTVE FOKOZATOSAN ZÁRKÓZIK FEL AZ UNIÓS ORSZÁGOK ÁTLAGÁHOZ

Az egy főre jutó magyar GDP

(százalék, vásárlóparitáson az EU-28 átlagához viszonyítva folyó áron)

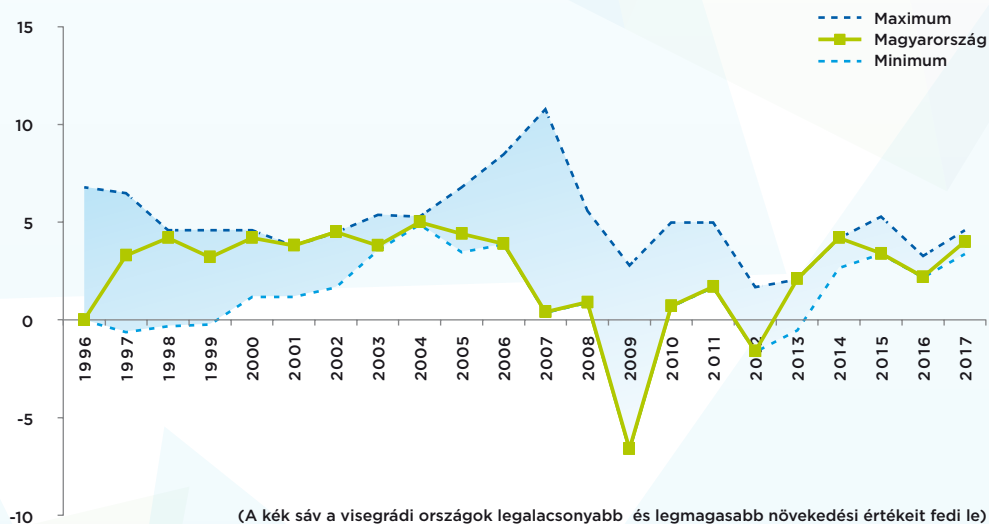
FORRÁS: IMF, PM

Az ország felzárkózása ugyanakkor nem volt kiegyensúlyozott, a növekedési szakaszokat megtorpanások tarkították. A transzformációs válságot (1990) követően Magyarország közel 10 éven keresztül intenzíven, ám egyensúlytalanságokkal terheltén növekedett. Az 1995-ös 58 százalékról 2005 végére 68 százalékig zárkózott fel az egy főre jutó vásárlóerő-paritáson számolt bruttó hazai össztermék az uniós átlaghoz. Ezt követően a 2000-es évek második felében a gazdaság túlfűtöttsége és fenntarthatatlan növekedése lelassította a felzárkózás ütemét. A válság éveiben hazánk felzárkózása megtorpan, majd távolodott az Európai Unió átlagától. A megbomlott egyensúlyi folyamatok helyreállítására fókuszáló gazdaságpolitika 2010-től stabilizálta a gazdaságot, majd 2013-tól a növekedési fordulattal párhuzamosan hazánk ismét visszatért a felzárkózási pályára.

Régiós összehasonlításban az ország növekedési üteme nem volt kiemelkedő az elmúlt évtizedeket tekintve. Bár a visegrádi országokkal összevetve Magyarország 1997-2004 között éllóvas volt, a 2004 és 2012 közötti időszakban azonban szinte kivétel nélkül hazánk érte el a legalacsonyabb növekedési ütemet. Magyarország növekedési teljesítménye 2013-2017 között tudta újra elérni a visegrádi országok átlagát.

2. ÁBRA: MAGYARORSZÁG NÖVEKEDÉSI ÜTEME ÚJBÓL A RÉGIÓS TENDENCIÁKHOZ IGAZODIK

Magyarország és a visegrádi országok növekedési üteme
(százalék)

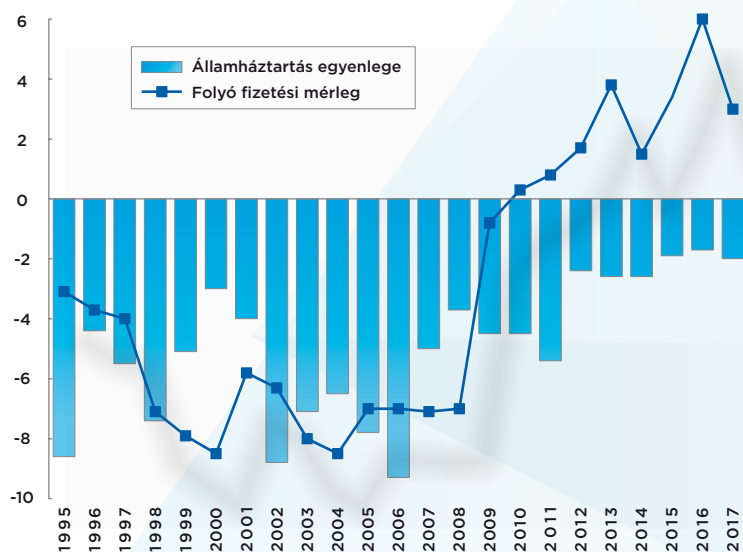

FORRÁS: EUROSTAT, PM

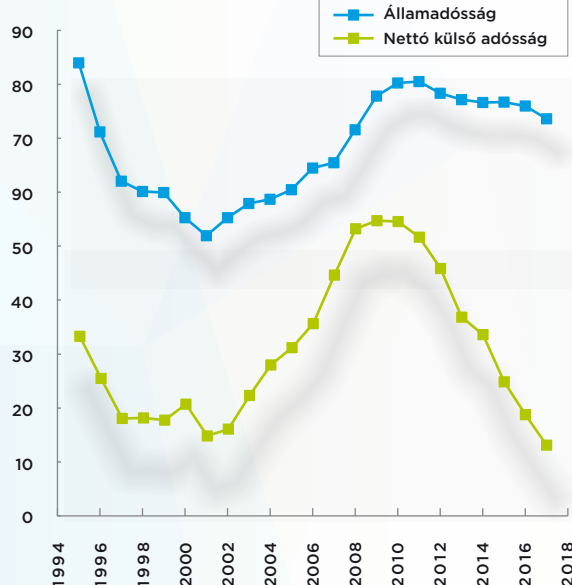
3. ÁBRA: A KÜLSŐ EGYENSÚLYI POZÍCIÓK JAVULÁSA MÖGÖTT NAGYRÉSZT A FEGYELMEZETT KÖLTSÉGVETÉSI POLITIKA HÚZÓDIK MEG

A magyar államháztartás és a folyó fizetési mérleg egyenlege (a GDP százalékában)

FORRÁS: MNB, KSH

A bruttó államadósság és a nettó külső adósság alakulása

Ebben közrejátszott, hogy a magyar gazdaság már a 2008-as globális válság kirobbanása előtt súlyos pénzügyi feszültségektől volt terhes. A kiugróan magas államháztartási hiány leszorításához a 2006 őszen induló adókievetések nem tudtak elégséges fedezetet biztosítani. A nemzetközi összevetésben magas adóterhek mellett, hogy apasztották a magánszektor forrásait, a gazdasági növekedés gátját képezték. Ráadásul az államháztartás egyensúlyának megbomlásával párhuzamosan a külső pénzügyi egyensúly is felborult. A magas folyó fizetési mérleg hiány következtében az ország folyamatosan külső forrásokra szorult, amely jelentős eladósodottságot eredményezett. A fenntarthatatlan pénzügyi folyamatok következményeként a 2008-as globális válság során hazánk szenvedte el az egyik legnagyobb mértékű gazdasági visszaesést.

2011 óta a tartósan alacsony államháztartási hiány következtében az államadósság csökkenő pályára került, a GDP 80,5 százalékáról 2017 végére a GDP 73,3 százalékára mérséklődött. Ennek a folyamatnak a következő években is folytatódnia kell, mert ez az adósságszint még mindig magasabb, mint a globális válság előtti években volt.

A fegyelmezett fiskális politika, valamint a lakosság és a vállalatok óvatossá váló és egyben magas megtakarítási rátát eredményező viselkedése is hozzájárult ahhoz, hogy az ország fizetési mérlege többletbe forduljon. Ennek következtében hazánk gyorsan építi le külső adósságait. E folyamat várhatóan oda vezet, hogy Magyarország rövid időn belül fél évszázados adós pozícióból nettó hitelezővé válhat a nemzetközi pénzpiacokon. Az erős külső finanszírozási képességben is megmutatkozó magas megtakarítási ráták lehetővé teszik, hogy a magyar gazdaság jövőbeni fejlesztésében a hazai források is mind nagyobb szerepet vállalhassanak. A lendület tartós fenntartásához létfontosságú a magyar gazdaságban rejlő növekedési tartalékok mind teljesebb feltárása.

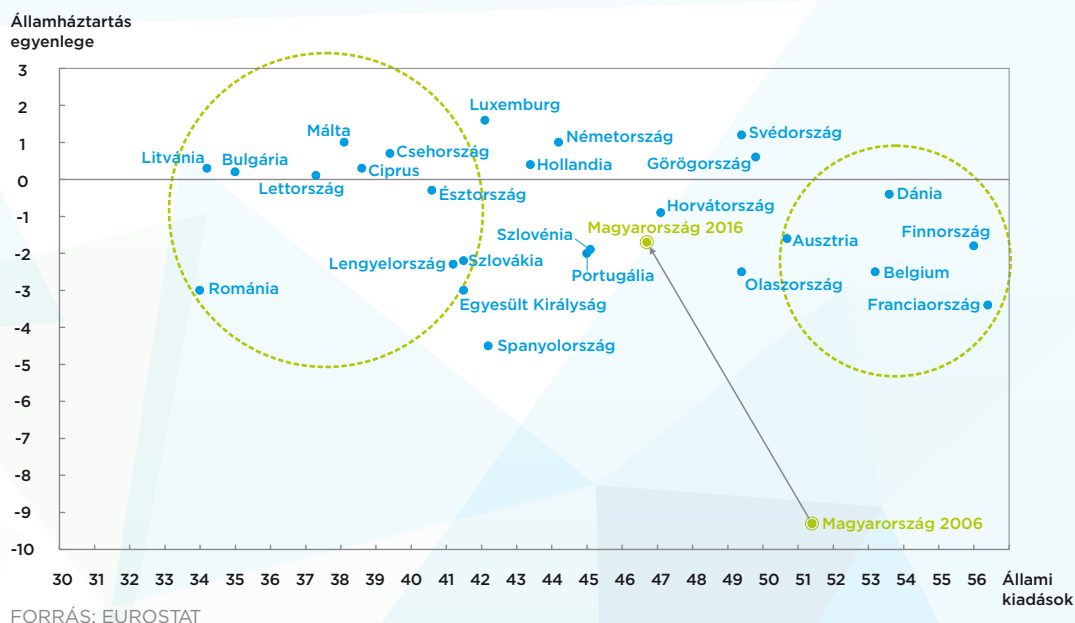
Figyelembe véve a nemzetközi példák alapján körvonalazódó tapasztalatokat, valamint az ország gazdasági sajátosságait, jelenleg négy fő tényező tekintetében szükséges előrelépés ahhoz, hogy a magyar gazdaság fejlődése az Európai Unió átlagát tartósan 2 százalékponttal haladja meg: (i) az állami kiadások csökkentése; (ii) a beruházások ösztönzése, (iii) a kiszámítható beruházási környezet erősítése, valamint (iv) a munkaerő-tartalékok kiaknázása.

Az állami kiadások csökkentése

Az elmúlt években a magyar államháztartás egyenlege a régiós versenytársaink költségvetési teljesítménye körül alakult. A fiskális fegyelem megteremtése ellenére azonban a GDP-arányos állami kiadások szintje továbbra sem optimális, meghaladják a régiós versenytársaink és az euró-övezet átlagát is. A költségvetésből finanszírozott kiadások egyik negatív hatása, hogy a magánszférától von el forrásokat. Az állam kiszorító hatása miatt a versenyszféra beruházásai nem érik el az optimális szintet. Ez azért jelent gondot, mert a kapacitásbővítések, ezeken belül elsősorban a versenyszféra fejlesztései jelentős mértékben hozzájárulnak a gazdasági növekedés felgyorsulásához.

4. ÁBRA: A MAGYAR ÁLLAM FISKÁLIS KIADÁSAI CSÖKKENNEK, DE TOVÁBBRA IS MEGHALADJÁK A RÉGIÓS VERSENYTÁRSAKÉT

Az Európai Unió tagállamainak fiskális kiadásai és egyenlegei, 2016 (a GDP százalékában)

Miközben 2006-ban a magyar állam a GDP 9 százalékát meghaladó fiskális hiány és a GDP 51,4 százalékát elérő kiadási szint mellett működött, addig 2016-ra a fiskális hiány a GDP 2 százaléka alá, a kiadási szint pedig a GDP 46,7 százalékára süllyedt. Egy méreteiben kisebb, de hatékonyabb közsféra megvalósításával mérsékelhető az állam kiszorító hatása. Az állami kiadások csökkentésével lehetővé válik, hogy költségvetési tartalékok képződhessenek azokra az időszakokra, amikor a külső konjunktúra már kevésbé támogató. Ennek következtében a fiskális politika nagyobb mozgástérrel rendelkezne a kedvezőtlen hatások kivédésére.

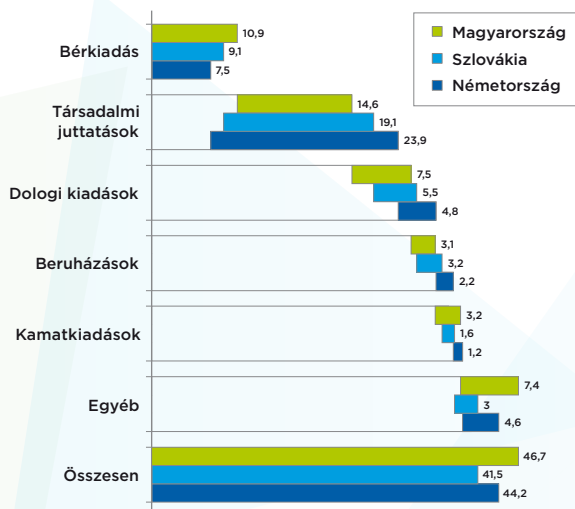
Az állami kiadások szükséges mérséklése szempontjából mérlegelendő szempont, hogy a kiadási tételek közül melyek képesek érdemben hozzájárulni a gazdaság hosszú távú növekedéséhez. Magas fiskális multiplikátor-hatással olyan kiadási tételek bírnak, amelyek a humántőke növelését (pl. oktatás) és megőrzését (pl. egészségügy), illetve az infrastruktúra fejlesztését és a kutatási tevékenység ösztönzését szolgálják. A kiadási tételek esetében a ráfordítások nagysága mellett a felhasználás minősége is meghatározó.

Felbontva az állami kiadásokat produktív (humántőkét, infrastruktúrát és alapkutatást támogató kiadások) és improduktív kiadásokra, Magyarország esetében a visegrádi országok átlagához képest kedvezőtlenebb szerkezet körvonalazódik. A

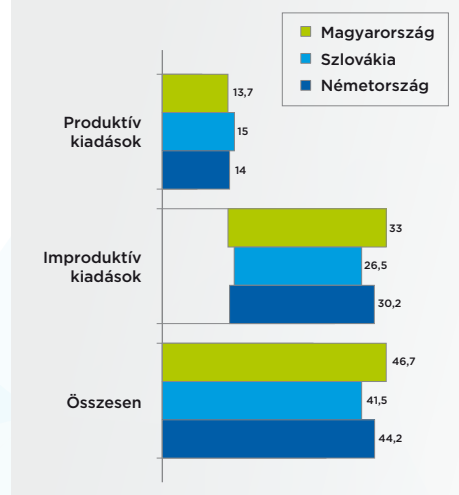
5. ÁBRA: MAGYARORSZÁGON AZ ÁLLAMI KIADÁSOK SZERKEZETE MÉG NEM OPTIMÁLIS

Állami kiadások (a GDP százalékában)

Kiadás típus szerint (2016)

Főbb funkciók szerint (2016)

Megjegyzés:
a produktív kiadások alatt a humán erőforrásra (oktatás, egészségügy), szállításra és a kutatásra fordított kiadásokat értjük

FORRÁS: EUROSTAT, PM

régiósnál magasabb elvonási szint az improduktív kiadások miatt jelentkezik, míg a produktív tételek aránya lényegében hasonló szintű. Hazánkban magasabb többek között a dologi kiadások (pl. anyagköltség), az állami bérek és a beruházások GDP-arányos értéke. Bár ezen állami kiadások elsőköros hatásként hozzájárulnak a növekedéshez, az állam kizorító hatása révén összességében mégis a növekedési potenciál gyorsulása ellen hatnak. Mindebből következően kettős a feladat: egyrészt fontos az állami elvonás mértékének visszafogása, másrészt lényeges, hogy a kiadások szerkezetének átalakítása az improduktív kiadások terhére a produktív kiadások növekedésén keresztül valósuljon meg.

A beruházások ösztönzése

Tőkeintenzitás fokozása a gazdaságban

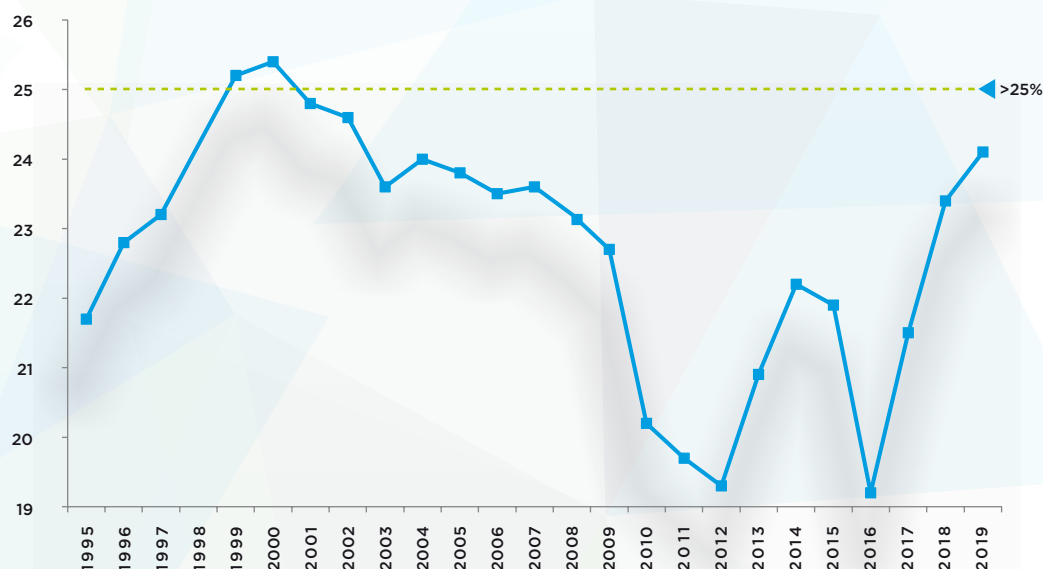
A gyors ütemű felzárkózásban meghatározó tényező a termelékenység javulása. Ennek legkézenfekvőbb módja a tőkeállomány növekedése, vagyis a beruházások ösztönzése. Az elmúlt évek során a magyar növekedési modell a foglalkoztatottság bővülését helyezte előtérbe, miközben a fenntartható gazdasági növekedés szempontjából a humántőke mellett a termelékenység folyamatos javulását biztosító tőkeállomány bővítése is elengedhetetlen.

Magyarországon 1995-2008 között a beruházási ráta átlagosan 24 százalék körül alakult.

A globális válság kirobbanása után a tőkeállomány nem volt képes bővülni, átlagos mértéke 21 százalék alá süllyedt. Az elmúlt időszakban viszont a beruházási ráta újból emelkedésnek indult. A nemzetközi példák, illetve a historikus hazai tényadatok alapján megállapítható, hogy 25 százalék körüli beruházási rátánál biztosítható a gazdaság tartósan 4 százalék feletti növekedési üteme.

6. ÁBRA: A BERUHÁZÁSOK FELFUTÁSA A NÖVEKEDÉS EGYIK LEGFŐBB HAJTÓEREJE

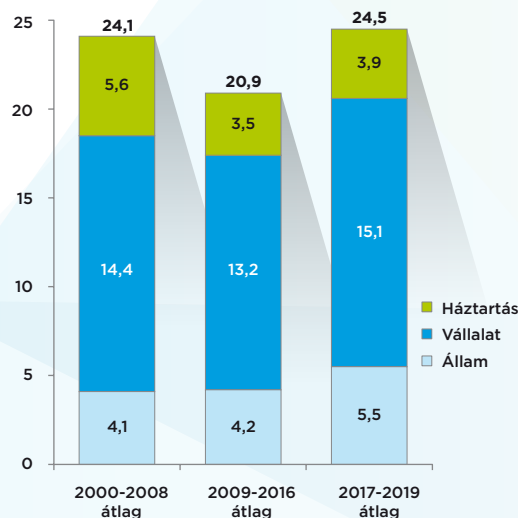
A beruházási ráta alakulása Magyarországon

FORRÁS: KSH, PM

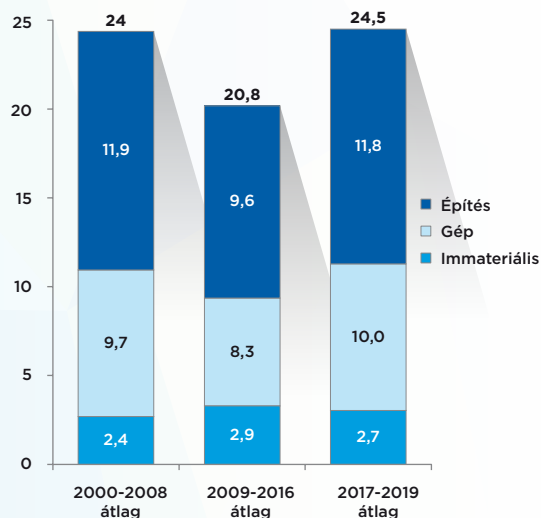
7. ÁBRA: A BERUHÁZÁSOK NÖVEKEDÉSÉNEK NEMZETGAZDASÁGI HATÁSA ERŐTELJESEBB, HA VÁLLALATOK RÉVÉN VALÓSUL MEG

A beruházási ráta megbontása szektoronként

FORRÁS: KSH, PM

A beruházások eszközcsoportok szerinti megbontása

FORRÁS: EUROSTAT, PM

Bár a vállalati szektor beruházási rátája az elmúlt időszakban dinamikusan emelkedett, még mindig a 2008-as globális válság előtti évek átlaga alatt marad. Ugyanakkor az állami szektor esetében elsősorban az uniós források intenzív felhasználása nyomán a beruházási rátát az elmúlt tíz évben nagyfokú stabilitás jellemezte. Amennyiben a beruházási ráta emelkedése nagyobb részben a vállalati projektek bővülésén keresztül valósul meg, úgy a beruházások jelenlegi bővülése kiegyensúlyozottabbá válik. Ezt a folyamatot segíti, hogy a vállalatok számára évtizedek óta nem tapasztalt kedvező kamatozású források állnak rendelkezésre, jelenleg gyakorlatilag nulla körüli reálhozam-környezet jellemzi a világgazdaságot. A vállalatok termelékenységüket beruházásokkal, jellemzően hatékonyabb gépekkel és automatizálással javíthatják. A technológia intenzív beruházások kapcsán kiemelten fontos annak biztosítása, hogy az állami beruházások kapacitásigénye ne akadályozza a magánszféra fejlesztéseit.

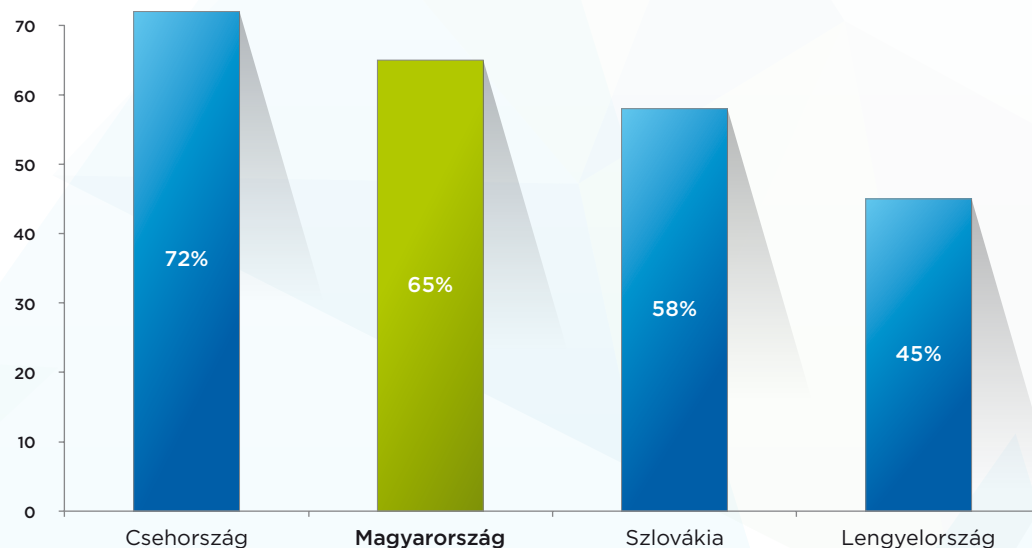
Diverzifikált működőtőke-beáramlás

A külföldi működőtőke-befektetések folyamatos beáramlása hozzájárul a technológiai modernizációhoz, az egészséges növekedési szerkezethez szükséges exportkapacitások létrehozásához, valamint új munkahelyek teremtéséhez. Emellett a működőtőke-beáramlásnak meghatározó szerepe van a külső finanszírozásban is, segítségével mérséklődik a gazdaság külső sérülékenysége.

Magyarországon a működőtőke-állomány a GDP 65 százaléka körül ingadozik, ami régiós összevetésben számottevő. A világgazdasági válság éveiben a globális kereslet csökkenése, illetve a befektetők kockázatkerülése jelentősen mérsékelte a tőkeáramlást. A válságból való kilábalás időszakában az autóiipari beruházások felfutásával összhangban a működőtőke-beáramlás is emelkedett, a 2011 és 2017 közötti időszakban átlagosan a GDP 3,2 százalékkal. A külföldi tőkebefektetések 28 százaléka az ország legfontosabb külkereskedelmi partneréhez, Németországhoz kapcsolódik, a tőkeimport mintegy 60 százaléka pedig az Európai Unióból származik. Előretekintve a közvetlen működőtőke-beáramlás fontos építőelemét képezheti a növekedési lehető-

8. ÁBRA: MAGYARORSZÁGON RÉGIÓS ÖSSZEVETÉSBEN RELATÍVE MAGAS A MŰKÖDŐTŐKE ÁLLOMÁNYA

A működőtőke állománya a visegrádi országokban, 2016 (a GDP százalékában)

FORRÁS: MNB, OECD

ségek kiaknázásának. E tekintetben több tényező együttes figyelembe vétele szükséges: magas hozzáadott értékű termelés, iparági, valamint földrajzi diverzifikáció.

A.) MAGAS HOZZÁADOTT ÉRTÉKŰ TERMELES

Mára az alkatrészek gyártása, a termékek összeszerelése egy termékláncon belül a hozzáadott érték egyre csekélyebb alkotórészét jelentik. A létrehozott érték, illetve az abból keletkező jövedelem döntően a technológiai fejlesztésekben, a formatervezésben, az értékesítésben és a kapcsolódó szolgáltatásokban testesül meg. Ha egy ország nem tud fejlődésbeli szintet lépni, úgy a piacvezető nemzetközi nagyvállalatok az olcsó munkaerőt kínáló országokba telepítik át a termelésüket. Mindebből következően azok a törekvések támogathatók, amelyek a globális értékláncban minél magasabb hozzáadott értékkel járó tevékenységek Magyarországon való végzésére irányulnak.

B.) IPARÁGI DIVERZIFIKÁCIÓ

Az iparágak diverzifikációja közvetetten több csatornán keresztül is hat a magyar gazdaságra. A sebezhetőség oldaláról tekintve az ágazatok széles köre nagymértékben megnöveli az ország ellenállóképességét a különböző gazdasági sokkokkal szemben, illetve mérsékli az egyes iparágakat érintő radikális változások negatív hatásait. Mivel a hazai működőtőke-állomány mintegy 20 százaléka a járműgyártáshoz kötődik, az előttünk álló időszakban a hazai fejlesztések mellett elsősorban azok a vállalatok kerülhetnek a gazdaságpolitika fókuszába, amelyek alulreprezentált iparágakban érdekeltek.

Az ország tokevonzó képessége mellett lényegi szempont, hogy a hazánkban lévő vállalatok beruházási tevékenysége is számottevően bővüljön. Annak érdekében, hogy az alulreprezentált iparágakban működő vállalatok egyre értékesebb gazdasági tevékenységet végezzenek, a hatósági ügyintézés, illetve az állami szolgáltatások minőségének javítása szükséges. Mindezen szempontokon túlmenően a gazdaság több lábon állása az export élénkülésén keresztül a növekedésre is pozitív hatást gyakorol.

C.) FÖLDRAJZI DIVERZIFIKÁCIÓ

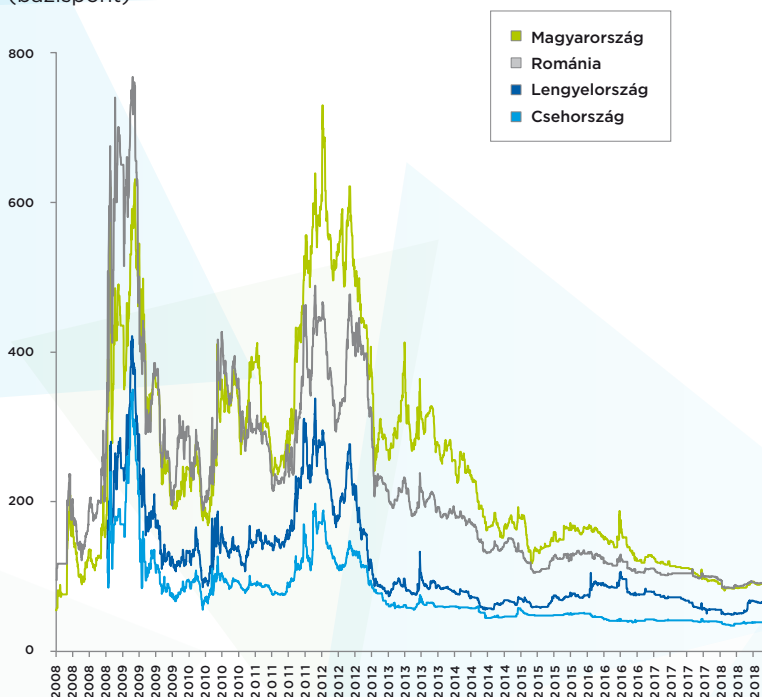
Hazánkban a gazdaságilag legfejlettebb területek a közép-magyarországi, a nyugat- és közép-dunántúli régió, a többi négy térség nagyjából hasonló fejlettségi szinten áll. A fejlettségbeli különbség az egy főre jutó működőtőke-állományban hatványozottan jelentkezik: a fejlettebb régiókban az egy főre jutó FDI mintegy ötszöröse a kevésbé fejlett régiókban tapasztaltnak. A területi egyenlőtlenségek mérséklésének egyik leghatékonyabb módja a korszerű technológia megjelenése a hátrányosabb térségekben. A tőkeáramlás az ország keleti, illetve déli területei felé történő orientálása csökkenti a fejlettségbeli különbségeket, továbbá az érintett térségek felzárkózása a belföldi keresleten keresztül elősegíti a magasabb növekedési ütem elérését.

Kiszámítható beruházási környezet erősítése

Míg a 2008-as globális válság előtt az állam eladósodottsága és a lakossági devizahitelek felhalmozása sérülékennyé tette az országot, addig a költségvetési folyamatok tartós stabilizálódásával, a gazdaság külső és belső egyensúlyának helyreállításával sikerült újból visszanyerni a befektetők bizalmát. E folyamatban meghatározó szerepet játszott a lakossági devizahitelek forintosítása (2015), amelynek következtében a devizahitelek részaránya 70 százalékos feletti rekordszintről 1 százalékos alatti szintre süllyedt. A piaci megítélés kedvezőbbé válása a nemzetközi hitelminősítők és az intézmények javuló véleményében is fokozatosan visszatükröződött, a pozitív globális piaci környezetben az állampapírpiazi hozamok is érzékelhetően csökkeni kezdtek.

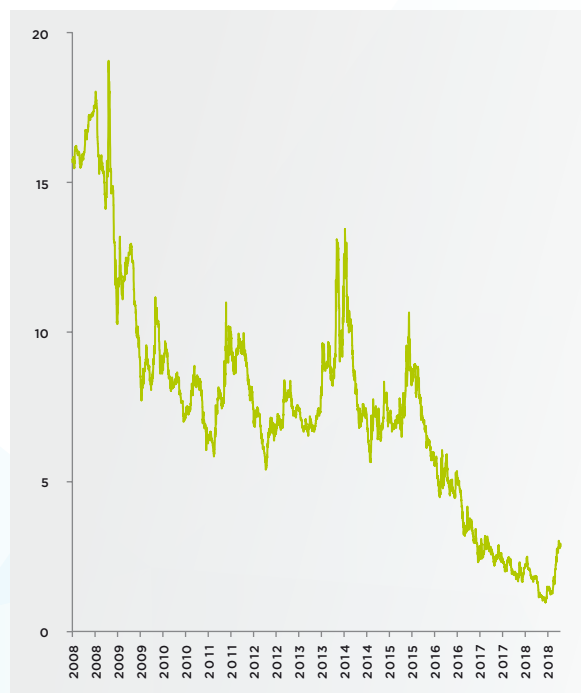
9. ÁBRA: A BEFEKTETŐK KÖRÉBEN ÉRZÉKELHETŐEN MEGEMELKEDETT A HAZÁNKAL SZEMBENI BIZALOM

Az öt éves CDS-felárak alakulása
(bázispont)

FORRÁS: REUTERS

A magyar öt éves hozam alakulása
(százalék)

FORRÁS: ÁKK

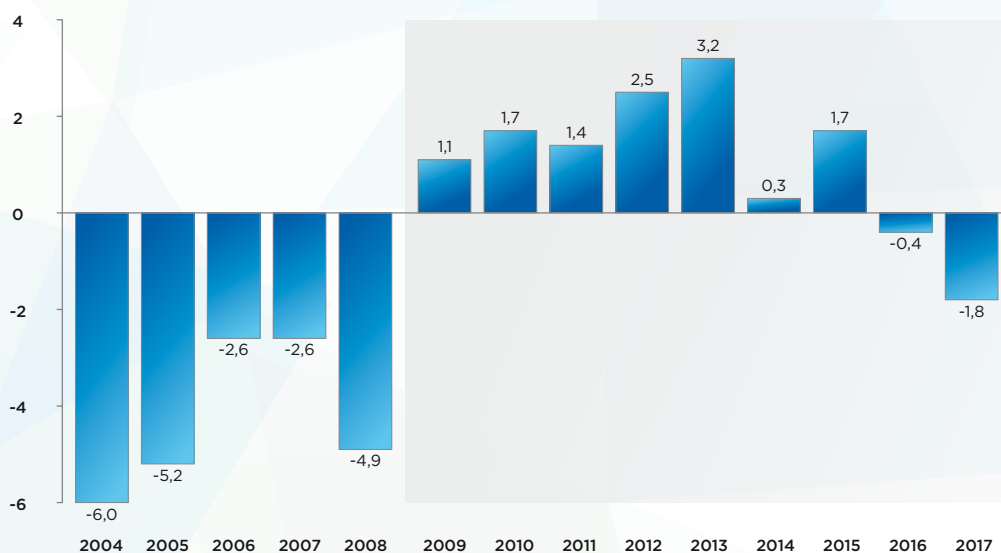
Mindezen fejlemények pozitív hozadéka nemcsak az államháztartás, hanem a magánszektor finanszírozási költségeire is mérséklő hatást gyakorolt. A kockázati kamatprémiumok alakulását jelző CDS-felár (Credit Default Swap) a régiós folyamatokkal összhangban folyamatosan csökkent, az elmúlt két évben 100 bázispont alá süllyedt. Jelenleg 90 pont körül ingadozik, ami a globális válság kirobbanása óta a legalacsonyabb érték.

A vállalatoknak azonban nemcsak magas hitelkamatokkal, hanem likviditásp problémákkal is szembesülniük kellett. Ez egyfelől a termékek és szolgáltatások iránti keresletcsökkenésből, másfelől a forrásszerzési lehetőségek beszűküléséből fakadt. 2015 végéig a vállalati szektor ahelyett, hogy beruházásokat valósított volna meg, nettó finanszírozói pozícióba került, vagyis a hiteldinamika nem követte a javuló gazdasági trendeket. Ez a szokatlan jelenség egy komoly hitelezési válság kialakulását vetítette előre, amely különösen egy olyan nyitott gazdaság számára veszélyes, amelyben a vállalatok több mint 95 százaléka kis- és középvállalkozás. A konjunktúrával nem bővülő hitelezést az általános gazdasági környezet javulása mellett főként a hitelezést elősegítő különböző monetáris és fiskális stimulusok lendítették ki a holtpontonról. A hitelezési fordulat óta (2016) a vállalati hitelezés 10 százalékkal bővült, a nem teljesítő hitelek állománya közel 3 százalékra csökkent, valamint megindultak a globális válság következtében elhalasztott vállalati beruházások.

A globálisan alacsony kamatkörnyezet karöltve az enyhülő hitelezési feltételekkel erősödő befektetői bizalomhoz vezettek. A banki árverseny fokozódása mellett a folyamatot olyan intézkedések is támogatták, mint a kis- és középvállalkozások számára bevezetett speciális adónemek, a társasági adó és az adminisztrációs terhek csökkentése, valamint a cégalapítás könnyítése. Mindezek ellenére a fenntartható hitelbővülés feltételei jelenleg még nem teljes körűen adóttak: a historikus tényadatok alapján van még lehetőség a bővülésre. Szakmai konszenzus övezi, hogy korszerű beruházások révén lehetséges a változó környezethez és piaci igényekhez minél gyorsabban alkalmazkodni. Ehhez érdemi segítséget nyújt, ha kiszámítható a magánszektor körülvevő környezet.

10. ÁBRA: MÉRSÉKLŐDÖTT A VÁLLALATOK KOCKÁZATVÁLLALÁSI HAJLANDÓSÁGA A GLOBÁLIS VÁLSÁGOT KÖVETŐEN

A magyar vállalkozások finanszírozási pozíciója (a GDP százalékában)

FORRÁS: MNB

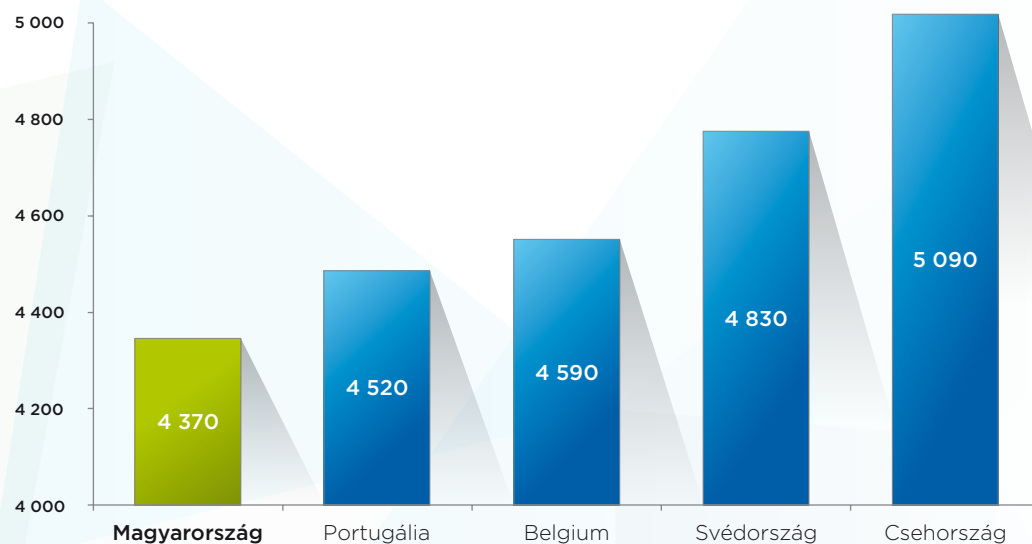
A munkaerő-tartalékok kiaknázása

A humántőke mennyiségi és minőségi fejlesztése

Az elmúlt években a magyar gazdaságban tapasztalható lendületes növekedés leginkább szembetűnő módon a munkaerőpiacot érintette. Mind a foglalkoztatás, mind a munka-piaci aktivitás európai összevetésben kiemelkedő mértékben emelkedett. Ugyanakkor a kedvező eredmények egyben komoly kihívást is jelentenek. A munkaerőpiac egyre több területén (mind földrajzi, mind szektorális értelemben) alakult ki munkaerőhiány, amelyben a magánszektor bővülő munkaerő-kereslete mellett fontos szerepet játszik a magasabb jövedelmet kínáló nyugat-európai munkaerőpiacok erős elszívó hatása is. Jelenleg egyre több vállalkozás tekint a megfelelő munkaerő hiányára termelést korlátozó tényezőként. Ennek oka, hogy egyrészt

11. ÁBRA: MÉG MINDIG SZÁMOTTEVŐ MUNKAERŐ-TARTALÉK ÁLL A GAZDASÁG RENDELKEZÉSÉRE

Magyarországon és a hasonló népességszámú országokban a foglalkoztatottak száma, 2017
(ezer fő, 15-64 éves korcsoport)

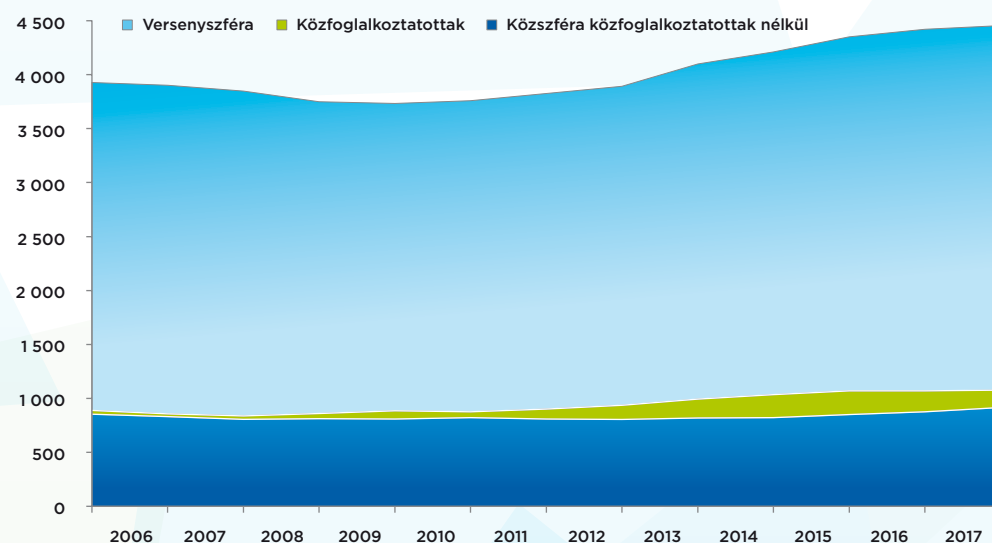
FORRÁS: EUROSTAT

a foglalkoztatás jelentős növekedését az aktivitás emelkedése nem volt képes követni, illetve a munkaerőpiacra újonnan belépők képzettsége nem feltétlenül felelt meg a munkaerőpiacon megjelenő keresletnek. Bár régiós versenytársainknál is fokozatosan erősödik ezekben az ágazatokban a munkaerőhiány, mégis Magyarország jelentkezik leghangsúlyosabban ez a termelési korlát.

Magyarországon mintegy 4,4-4,5 millió fő foglalkoztatott, ami a hasonló népességszámú országokhoz képest még mindig nem tekinthető magas értéknek. A nemzetközi összevetés azt sugallja, hogy a jelenleginél akár 200-700 ezer fővel magasabb foglalkoztatási szint is megvalósítható lenne. Ez alapján, illetve az erős munkakeresletet is figyelembe véve – a magyar gazdaság stabil és fenntartható növekedése ideális körülményeket teremt a meglévő munkaerő-tartalékok feltárására – továbbra is van lehetőség a foglalkoztatás bővítésére, amely egyrészt hozzájárulhat a vállalatok részéről érzékelt munkaerőhiány enyhítéséhez, másrészt tovább javítaná a keresők és eltartottak arányát. Ezzel enyhítené a költségvetés kiadási terheit és szélesítené az adóalapokat.

12. ÁBRA: A FOGLALKOZTATÁS BŐVÜLÉSÉBEN MÁR A VERSENYSZFÉRA A MEGHATÁROZÓ AZ ELMÚLT NÉHÁNY ÉVBEN

A foglalkoztatottak száma Magyarországon (ezer fő)

FORRÁS: KSH, PM

A növekedési képesség szempontjából kiemelt jelentőséggel bír, hogy a hazai közsféra takarékos módon bánjon a véges humánerőforrásokkal. Így biztosíthatja, hogy rendelkezésre álljon a versenyszféra növekedési terveihez megfelelő mennyiségű munkaerő. A közsféra az elmúlt évtizedben stabilan 800-900 ezer munkavállaló mellett működött.

Az elmúlt években a közfoglalkoztatás is meghatározó szerepet töltött be a munkaerőpiacon. Ez a foglalkoztatási forma egyszerre tompította a ciklikus munkanélküliséget és aktivizálta a munkaerőpiactól korábban távol maradókat. E két párhuzamos cél megvalósítását jelzi, hogy a közfoglalkoztatottak száma a 2012 és 2016 közötti időszakban pár tízezer főről 200 ezer fő fölé emelkedett. Mára a versenyszektor munkaerőhiánya miatt számuk 100 ezer fő közelébe csökkent. A versenyszférában a foglalkoztatottak száma a 2008-as globális válságot követő években mintegy 150 ezer fővel visszaesett, a 2010 óta tartó munkaerőpiaci reformok következtében azonban már több mint 0,5 millió fővel gyarapodott.

A 2017-ben hatályba lépett bér- és adómegállapodás

2017 elején lépett hatályba a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumának résztvevői által elfogadott több évre szóló megállapodás a minimálbér, a garantált bérminimum és a reálbérek emeléséről, valamint a munkáltatói terhek és a társasági nyereségadó csökkentéséről. A megállapodás értelmében a minimálbér, illetve a garantált bérminimum összege 2017-ben 15, illetve 25 százalékkal, 2018-ban 8, illetve 12 százalékkal emelkedett. A kötelező legkisebb bér összegének emelésével párhuzamosan a munkaadók által fizetett szociális hozzájárulási adó mértéke 2017-ben 5, 2018-ban 2,5 százalékponttal csökkent. Továbbá a 2018-at követő években összesen négy alkalommal, 2 százalékponttal csökken a szociális hozzájárulási adó mértéke azokban a negyedévekben, amikor a reálbér növekedése az előző csökkentés időpontjához képest eléri a 6 százalékot. A megállapodás értelmében a társasági adókulcs mértéke 2017 elején egységesen 9 százalékra mérséklődött.

A megállapodás azon a felismerésen nyugszik, hogy a szűkülő munkaerő kínálat miatt a gazdaság dinamikus növekedését egyre inkább a termelékenység határozza meg. Ehhez egyfelől jól motivált, képzett munkaerőre van szükség, másfelől a bérek emelkedése nyújtotta ösztönzőre, ami a vállalatokat termelékenységük javítására készíti. A magasabb bérek következtében lehetőség nyílik arra, hogy a költségvetési egyensúly megtartása mellett a munkát terhelő közterhek fokozatosan régiós összevetésben is versenyképes szintre csökkenjenek. A gazdaság alkalmazkodási folyamatát segíti a társasági adó 9 százalékra mérséklése, amely az Európai Unióban a legalacsonyabb ráta.

A megállapodás hatálybalépése óta felhalmozott tapasztalatok azt mutatják, hogy az előzetes számításokkal összhangban a vállalkozások úgy alakították át üzletpolitikájukat, hogy kezelni tudják a bérmegállapodás jelentette kihívásokat. Ezt jelzi, hogy a magánszektor beruházásainak kétszámjegyű bővülése mellett a foglalkoztatás is jelentős mértékben nőtt, miközben az egyes ágazatokban a profit jellemzően 5-6 százalék körüli szintre emelkedett. Figyelembe véve, hogy a cégalapítások száma a trendhez képest kiugróan alakult úgy, hogy a vállalati felszámolások száma tovább csökkent, megállapítható, hogy nem merültek fel kezelhetetlen kockázatok a cégek életében.

A megállapodás eredményeként a régiós és OECD összevetésben is magas munkát terhelő adók csökkenésnek indultak, illetve versenyképessé vált a tőkejövedelmet terhelő nyereségadó az államháztartás egyensúlyának megőrzése mellett. A keresetek gyorsulására az alacsony béreken túl a szűkös munkaerő-kínálat növelése érdekében volt szükség. Egyfelől a hazai bérek felzárkózása csökkentette a külföldi munkavállalás vonzerejét, így hozzájárult a munkaerő megtartásához. Másfelől a magasabb bérek az inaktív rétegek egy részét a munkaerőpiacra való visszatérésre ösztönözte. Harmadrészt a minimálbér és a közmunkabér közötti különbség növelése vonzóbbá tette az álláskeresőket az elsődleges munkaerőpiacon. A gazdasági eredmények között megemlítené a területi bérkülönbségek csökkenése. Ezt jelzi, hogy az alacsonyabb bérszínvonallal rendelkező keleti és dél-nyugati régiókban gyorsabb ütemben nőttek a bérek, mint a magasabb bérszínvonallal rendelkező Budapesten, illetve észak-nyugati megyékben.

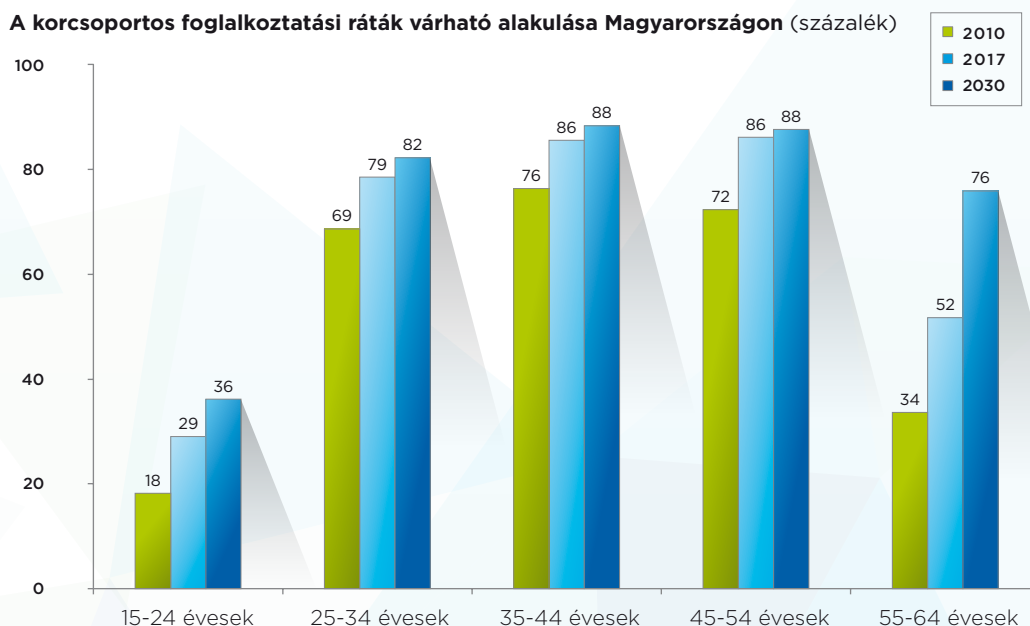
Demográfiai kihívások

Hazánkban a foglalkoztatás szempontjából releváns 15-64 év közötti korosztály létszáma több mint két évtizede csökken és a jelenlegi demográfiai trendek az aktív korúak további erőteljes fogyását valószínűsítik. A kedvezőtlen tendencia folytatásával 2030-ra a mostani értékhez képest további 400 ezer fővel csökken a 15-64 közötti korosztály létszáma. Ez a folyamat nyomás alá helyezi a nyugdíjrendszert a későbbi generációk számára, mert felborítja az eltartó és eltartott közötti egyensúlyt a társadalomban. A probléma összetettségét mutatja, hogy a gazdaságpolitika e téren megtett lépései csak időben késleltetve, hosszú távon fejtik ki pozitív hatásukat.

Az alábbi technikai kivetítés arra hívja fel a figyelmet, hogy a munkaképes korúak létszámának csökkenése a foglalkoztatási ráták további emelkedése ellenére is a foglalkoztatottak számának mérséklődését eredményezheti a közeljövőben. A prognózisok az Eurostat demográfiai kivetítésére épülnek. Feltételeztük, hogy a korcsoportos foglalkoztatási ráta az elmúlt években tapasztalt ütemben növekszik tovább; illetve, hogy a foglalkoztatási rátának van egy természetes felső korlátja. Ez utóbbit az Európai Unió országai közül a legkedvezőbb foglalkoztatási rátával rendelkező Svédország korcsoportos bontású rátájával azonosítottuk.

13. ÁBRA: A HOSSZÚ TÁVÚ KIHÍVÁSOK KÖZÜL A LEGELSŐ HELYEN A DEMOGRÁFIA ÁLL

A korcsoportos foglalkoztatási ráták várható alakulása Magyarországon (százalék)

FORRÁS: EUROSTAT, PM

Magyarországnak a svéd foglalkoztatási rátát a 25-54 éves korcsoportokban már sikerült megközelítenie, jelentősebb foglalkoztatási ráta lemaradás a fiatalabb (15-24 évesek) és az idősebb (55-64 évesek) korosztályoknál jelentkezik. Figyelembe véve a javuló foglalkoztatási rátákkal párhuzamosan a vonatkozó korcsoportok létszámának csökkenését a következő megállapítások tehetők:

- › A foglalkoztatottak száma az elkövetkező években tovább emelkedhet, és megközelítheti a 4,7 millió főt. Ez mintegy egy millióval több foglalkoztatottat eredményezne 2010-hez képest.
- › A 2020-as évtized első felében a foglalkoztatás növekedése – egyéb foglalkozta-

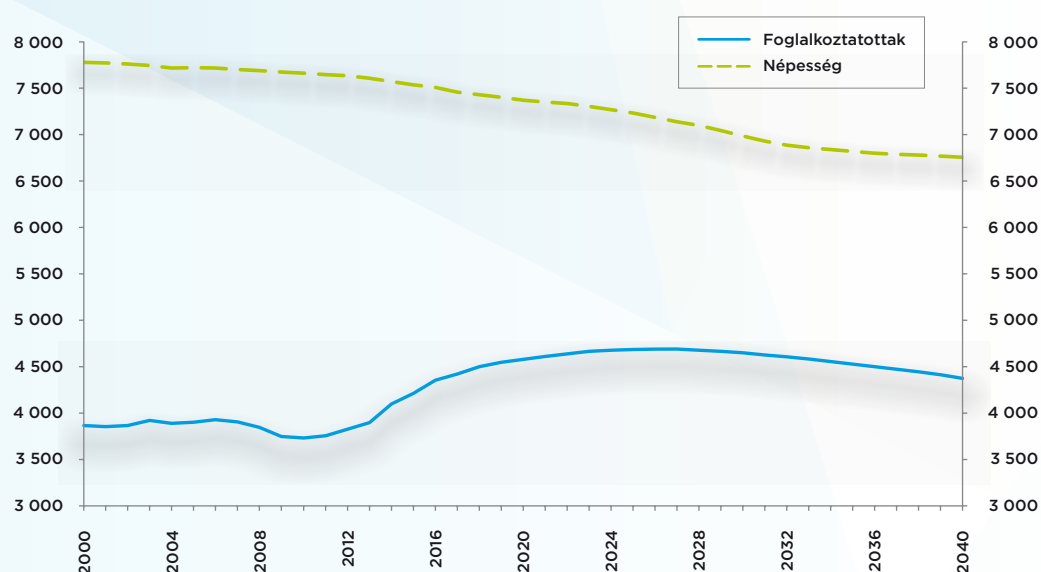
tást ösztönző intézkedés hiányában – várhatóan megáll.

- › A 2020-as évtized második felétől kezdődően – a 15–64 éves népesség csökkenése következtében – a foglalkoztatás várhatóan mérséklődni fog.
- › Tekintettel arra, hogy az utóbbi negyedévekben a foglalkoztatás és az aktivitás növekedése lassult, ezért jelentős kockázata van annak, hogy a foglalkoztatás a technikai kivetítésben meghatározott szintnél alacsonyabban és korábban tetőzik.

A munkaerőhiány a foglalkoztatás tartalékainak kimerülése miatt egyre inkább a növekedés korlátjává válhat. A munkaerő szűkössé válásával párhuzamosan egyre fontosabb, hogy a foglalkoztatás magas szinten tartása mellett a terme-

14. ÁBRA: CSÖKKENŐ NÉPESSÉG, MÉRSÉKLŐDŐ FOGLALKOZTATOTTSÁG

15-74 éves korosztály létszámának és foglalkoztatottságának alakulása (ezer fő)

FORRÁS: KSH, PM

lékenység és hatékonyság növelése kerüljön a növekedésösztönző gazdaságpolitika középpontjába. E szempontból kiemelt mérföldkő volt a 2016 novemberében megkötött hosszú távú bér- és adómegállapodás, amely többek között a társasági adókulcs jelentős mérséklésével ösztönzi a tőkeintenzív és egyben hatékonyabb termelés irányába való elmozdulást.

A népesség fogyását elsősorban a születésszám fokozatos csökkenése okozza. Ennek a problémának a kezelése elsősorban a nők munkapiaci helyzetének javításával, a munka-karrier és a gyermeknevelés jobb összeegyeztethetőségének biztosításával érhető el. Másfelől a növekedés fenntartása a termelés tőkeintenzívebbé tételével, valamint az oktatási és egészségügyi rendszereken keresztül a magyar humántőke növelésével és minőségének javításával lehetséges.

Nemzetközi növekedési mintázatok

Tartósan magas növekedési pálya elérése kevés ország számára sikerült az elmúlt évtizedekben. Ezen országok növekedési folyamatainak elemzése egyrészt hozzájárulhat annak feltárásához, hogy az érintett országok növekedési periódusai milyen közös mintázattal bírnak, illetve eligazítást nyújtanak a téren is, hogy a hazánkban jelenleg érvényesülő gyors növekedési pálya tartóssá tételéhez milyen makrogazdasági feltételek szükségesek.

1. TÁBLÁZAT: NEMZETKÖZI MINTÁZATOK A NÖVEKEDÉSI PERIÓDUSOKAT VIZSGÁLVA

Az elemzési mintában szereplő országok makrogazdasági mutatói*

FORRÁS: VILÁGBANK, IMF, KSH

	Chile	Ciprus	Dél-Korea	India	Indonézia	Irország	Japán	Kanada	Kína	Malajzia	Málta	Szingapúr	Thaiföld	Magyaro.
IDŐSZAK	1985-1997	1980-1990	1981-1995	1992-2017	2002-2017	1994-2006	1976-1990	1970-1980	1981-2017	1987-1997	1987-2000	1970-1984	1970-1995	2013-2017
ÁTLAGOS GDP NÖVEKEDÉS (%)	6,9	6,2	9,4	6,9	5,4	7,4	4,5	4,1	9,6	8,9	5,7	9,3	7,7	3,2
BERUHÁZÁSI RÁTA (GDP%)	23,0	27,8	33,3	29,0	28,1	23,6	31,9	23,4	36,0	35,5	23,3	38,1	29,4	21,1
KORM. KIADÁS FOGY. (átlag, GDP %)	9,9	15,2	11,0	11,0	8,8	16,1	14,3	21,5	14,0	13,0	17,6	10,7	11,2	20,0
KORM. KIADÁS FOGY. (vált., GDP %)	-1,4	3,7	-1,8	0,2	1,8	-2,0	-0,9	0,6	1,1	-4,1	1,2	-1,2	0,0	0,4
ÁLLAMH. BR. ADÓSSÁGA (átlag) (GDP %)	23,4	-	11,4	73,2	33,9	43,0	65,5	36,7	29,8	50,2	59,4	50,5	10,2	73,7
ÁLLAMH. BR. ADÓSSÁGA (vált.) (GDP %)	-24,5	-	-4,4	-7,2	-33,4	-55,0	64,3	-2,5	26,3	-45,1	19,0	33,0	-13,8	-6,4
FOGL. SZÁMÁNAK ÉVES ÁTLAGOS VÁLT. (%)	2,5	-	1,5	1,2	1,5	3,7	0,7	2,1	0,3	2,2	0,6	3,0	1,4	2,7
MUNKANÉLKÜLSÉGI RÁTA (átlag, %)	5,9	2,8	3,2	3,2	5,7	7,1	2,4	6,9	3,2	4,5	4,4	3,4	2,0	7,5
MUNKANÉLKÜLSÉIG RÁTA (vált., %pont)	-1,6	-0,2	-2,5	0,1	-2,9	-10,2	0,1	1,1	0,3	-4,9	1,9	-3,4	0,9	-5,6
FIZETÉSI MÉRLEG (GDP %)	-3,3	-6,1	-0,9	-1,3	0,1	-3,4	2,0	-2,9	2,3	-2,8	-3,9	-9,7	-5,0	3,5
INFLÁCIÓ (átlag, %)	16,2	5,7	6,3	7,4	7,1	3,0	3,6	8,1	5,3	3,1	2,4	5,6	6,5	0,5
INFLÁCIÓ (vált., %)	-9,4	-4,9	0,5	0,7	-3,3	1,9	-4,2	1,4	-7,1	1,1	1,0	-2,1	-5,2	-0,6

*Megjegyzés:

A munkanélküliségi és a foglalkoztatási, valamint adósság ráták esetében néhány országnál nem áll rendelkezésre a kiválasztott mintaperiódus minden egyes évre vonatkozó adat. Ezekben az esetekben a közölt tényszámok szűkebb intervallumot fednek le.

A Világbank adatbázisában fellelhető 217 ország közül azok az államok kerültek kiválasztásra, amelyek 1970-től tartósan, legalább egy évtizeden keresztül átlagosan 4 százalék feletti ütemben növekedtek. Az elemzési mintában nem szerepelnek a kisméretű államok, illetve a jelentős olajkészlet felett rendelkező, jellemzően Öböl menti országok. A növekedési modell fenntarthatatlansága miatt szintén kiszűrésre kerültek a mintából a válságba torkolló növekedési periódusok. Végül 14 ország felelt meg a feltételeknek, ezek az országok tudtak tartósan gyors növekedési periódust elérni.

15. ÁBRA: A TARTÓSAN MAGAS GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS KOMOLY ERŐFESZÍTÉST IGÉNYEL

Magyarország relatív helyzete a gyors gazdasági növekedést elért országokhoz képest

annak kezdetén. A külső egyensúlyi helyzetet mérő folyó fizetési mérleg egyenlege az országok döntő többségénél nulla közeli értéket mutatott, vagyis a tartós növekedés nem a külső eladósodottságra épült. E téren Ciprus és Szingapúr szembetűnő kivétel. Ezekben az országokban azonban a külső egyensúlytalanságokat nagymértékű működőtőke-beáramlás fedezte.

Ami Magyarország számára tanulsággal szolgálhat, hogy a magyar gazdaságnak több egymással összefüggő problémát kell leküzdenie, amennyiben tartós növekedés útjára kíván lépni. A növekedési mintázatokat összevetve a hazánkban kibontakozott fellendüléssel bizonyosan kijelenthető, hogy átlagos növekedésünk és beruházási rátánk 2013-2017 között lényegesen alacsonyabb volt, mint az érintett országoké. A kormányzati fogyasztás GDP-arányos mértéke számottevően magasabb szintet ért el Magyarországon, mint a vizsgált államok mutatóinak átlaga. Államadósságunk mértéke még most is kiemelkedő. Bár hazánkban látványosan bővült a foglalkoztatás, a bővülés üteme a referencia országokhoz képest nem kiugró mértékű. A munkanélküliségi ráta a vizsgált időszak átlagában némileg magasabb, mint a kiválasztott országoké, de jelenlegi értéke már igen alacsonynak számít. A kibontakozó konjunktúra Magyarországon sem járt érdemi inflációs hatással. A folyó fizetési mérleg többlete révén finanszírozási pozíciónk jobb, mint a referencia országoké. Ez olyan finanszírozási tartalékot jelent Magyarországnak, amellyel fedezhető a beruházási ráta további emelése.

„A polgároknak az adót
ellenszolgáltatásnak kell tekinteniük
a védelemért, amelyben az állam
személyüket és vagyonukat részesíti.”

JEAN CHARLES LÉONARD DE SISMONDI

02

» ADÓZÁS

PROGRAM:

Munkára rakódó terhek csökkentése

AKCIÓ:

Az adóelvonás általános szintjének mérséklése a régiós országok körüli szintre a munkára rakódó közterhek számottevő csökkentésével

adózás

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** A GDP-arányos adóelvonás szintje (adóelvonás/GDP) Magyarországon még mindig magasabb, mint régiós versenytársainké. Különösen a munkajövedelmek adóterhelése kedvezőtlen. Adórendszerünk 2010 óta folytatott reformjának eredményeként a munkára rakódó közterhek (főszabályként, összességében) lineárisak lettek (egykulcsos adórendszer bevezetése), amely amellet, hogy többletmunkára ösztönöz, mérsékli az adóelkerülést a magasabb jövedelműek körében és támogatja a foglalkoztatottak önképzését, önfejlesztését (továbbképzés, új diploma megszerzése), ezáltal fejleszti a magyar munkaerőpiac tudásbázisát. Bár a személyi jövedelemadó és a szociális hozzájárulási adó az elmúlt évek során jelentős mértékben csökkent és a célzott (családi és hátrányos helyzetű csoportokra szabott) kedvezmények is jelentősek, a munkajövedelmekre általában rakódó közterhek nemzetközi összehasonlításban még mindig magasak.
- ÁLTALÁNOS CÉL:** Hazánk érje el a visegrádi országok adóelvonási szintjét. Ezen belül kiemelt jelentőségű az adószervezetben belül a munkára rakódó közterhek és a beruházásokat visszafogó terhek csökkentése, melyre szükség esetén a gazdaság fehéredése és az egészségügyi kockázatot vagy környezetterhelést jelentő termékekre, szolgáltatásokra kivetett, jellemzően fogyasztási adók súlyának növelése biztosíthat fedezetet.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- A 2016-ban kötött bér- és adómegállapodás teljes végrehajtása, mely révén a terhek a régió szintje körülire mérséklődnek.

**VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:**

HATÁS KEZDETE:

Folyamatban

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2017.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2022.01.01.

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

PM

PROGRAM:

A hazai kis- és középvállalkozások kedvezményben részesítése

AKCIÓ:

A kisvállalkozások számára létrehozott adónemek további erősítése

adózás

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

➤ **HÁTTÉR:** Magyarország az egységes, 9 százalékos vállalati nyereségadóval a legkedvezőbb adózási feltételeket nyújtja az Európai Unióban. A kis- és középvállalkozások számára ugyanakkor az adóügyintézés egyszerűbb és gyorsabb jellege, és a nyereségadón túli terhek, így különösen a munka terheinek szintje is fontos tényező. Ezt ma két kedvező és igen népszerű adózási forma biztosítja: az önfoglalkoztatók számára a kisadózók tételes adója (kata), míg a nagyobb kis- és középvállalkozások számára a kisvállalati adó (kiva). A mikro- és kisvállalkozások körében különösen fontos a termelékenység javítása. A bérhányad jellemzően ebben a szegmensben magasabb, így a bértéher mérséklése növekedésösztönző elemekkel szorosan összekötve valósítható meg, amit a kiva kialakítása biztosít. A kisvállalkozások támogatását nem az általános szabályokon keresztül, hanem kifejezetten a számukra kifejlesztett szabályrendszerben lehet hatékonyan és erőteljesen megvalósítani, ugyanakkor meg kell őrizni az egyes adónemek közti egyensúlyt, ami szükségessé teszi a tételes adómértékek fokozatos valorizálását is.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- A kiva belépési értékhatárok emelése a kisvállalkozás definíciója szerinti összeghatárokig.
- A kiva kulcs csökkentése a 6 éves adó- és bérmegállapodás lépéseivel összhangban – ezzel biztosíthatók a kedvezményes bérterhek kisvállalati körben.
- A kata szabályrendszerének finomhangolása a káros verseny visszaszorítása és az önfoglalkoztatók számára kínált nyugellátás értékének megőrzése érdekében.

VERSENYPÉSEBB
HATÁS:

★★★★

HATÁS KEZDETE:

2019

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2017.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2022.01.01.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

PM

PROGRAM:

A vállalati beruházások élénkítése

AKCIÓ:

Beruházások gyorsított leírása, csoportadózási lehetőségének megteremtése

adózás

AKCIÓ KIFEJTÉSE

► **HÁTTÉR:** Magyarország az egységes, 9 százalékos vállalati nyereségadóval a legkedvezőbb adózási feltételeket nyújtja az Európai Unióban. A beruházások ösztönzését támogatja a fejlesztési tartalék társasági adóalapot csökkentő tételként (elismert költségként) való elismerése, de ennek keretei még viszonylag szűkek. Az elmúlt években jelentős változások történtek a nemzetközi adózás területén, amelyek főként a nagyvállalati adótervezési kiskapuk bezárását és az adóeltitkolási lehetőségek visszaszorítását célozták. A megváltozott nemzetközi környezetben szükségessé vált a hazai adózási szabályok áttekintése, újragondolása, mely során figyelemmel kellett lenni a külföldi működőtőke-beáramlások és tudástranszfer ösztönzésére is. Az alacsony társaságiadó-kulcs mellett kedvezőtlen a társasági adó túlságosan komplex, helyenként túlszabályozott jellege, amely közvetlen beruházási és közvetett, adminisztrációs akadályt is jelent a vállalatok fejlődése szempontjából.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- A beruházások gyorsított leírása a fejlesztési tartalék keretei közt bizonyos korlátok közt jelenleg is lehetőség. A vállalati beruházások növekedésének, a termelékenység javulásának támogatása miatt azonban a korlátok további lazítása szükséges.
- Magyarország, mint befektetési célpont vonzerejét növeli a csoportadózási lehetőségének megteremtése, valamint a nemzetközi adózást érintő szabályok versenyképességi szempontokat is szem előtt tartó felülvizsgálata is.
- Az alacsony társaságiadó-kulcs mellett is könnyebbségeket hozhat többek közt az értékcsökkenési szabályok, a veszteségelhatárolás, az előlegkiegészítési kötelezettség és a kedvezményrendszer újragondolása.

**VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:**

★★★★

HATÁS KEZDETE:

2019

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2019.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2020.12.31.

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

PM

PROGRAM:

Adórendszer egyszerűsítése

AKCIÓ:

Az adórendszer töredezettségének csökkentése az adónemek számának 40 alá csökkentésével

adózás

AKCIÓ KIFEJTÉSE

➤ **HÁTTÉR:** A PWC és a Világbank Doing Business felmérése szerint az adózással eltöltött idő a régióban kiemelkedően magasnak számít. A töredezett adórendszer hozzájárul a magas adminisztrációs terhek kialakulásához. Magyarországon jelenleg mintegy 60 különböző közteherfajta működik. Ebből egy tipikus középvállalkozás a Világbank felmérése szerint 11 félélt fizet, amely hozzávetőlegesen megfelel az Európai Unió, az OECD országok, illetve a közép-kelet-európai térség átlagának. Ugyanakkor számos olyan adónem működik, amely csak az adózók szűk körét érinti, illetve az is gyakori, hogy hasonló céllal és alappal több adónem is hatályban van. Noha egy-egy adózó a közterhek, kedvezmények csak egy részével találkozhat, a rendszer töredezettsége, az eltérő részszabályok kialakulása önmagában is növeli a jogkövetéssel és az adózási adminisztrációval kapcsolatos terheket. A nemzetközi összehasonlításban alacsony adminisztrációval jellemezhető országokban többnyire a közteherfajták száma is alacsonyabb. Magyarországon jelenleg mintegy 60 különböző közteherfajta létezik, melyből a 15 legnagyobb adja a bevételek több mint 92 százalékát, a 40 legnagyobb pedig a 99 százalékát.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- A munkavállalói járulékok összevonása, járulékalapok egységesítése.
- A magánszemélyek önálló, vállalkozási és östermelői jellegű jövedelmeire vonatkozó szabályrendszer egyszerűsítése.
- A gépjárművek adóztatásának konszolidációja.
- A kisadók számának további csökkentése.

**VERSENYPÉSEBB
HATÁS:**

★★★★

HATÁS KEZDETE:

2019

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2019.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2020.12.31.

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

PM

PROGRAM:

Adóadminisztráció csökkentése

AKCIÓ:

Az adatszolgáltatások jelentős csökkentése és a vállalati adóbevallások adóhatóság általi elkészítése a digitalizáció segítségével

adózás

AKCIÓ KIFEJTÉSE

- HÁTTÉR:** Az adóadminisztrációval kapcsolatos költségek nagyobb része a nemzetközi felmérések szerint nem is közvetlenül a bevallások elkészítéséhez, beküldéséhez, hanem az információk összegyűjtéséhez kötődik. A pusztán elektronizálás gyakran nem eredményez javulást a párhuzamosságok fennmaradása, illetve a bekért adatok körének bővülése miatt. Ezért a hatósági szolgáltatás fejlesztése során az egész folyamat felülvizsgálata, a digitalizálás előnyeit valóban kihasználó átalakítása szükséges. Az elektronizáltság és az adminisztráció-csökkentés előfeltétele ugyanakkor az adózási szabályrendszer általános egyszerűsítése.
- Általános cél:** A már most is rendelkezésre álló adatok kezelésének javítása lehetőséget teremt a legnagyobb terhet jelentő bevallások adattartalmának felülvizsgálatára, sok esetben a bevallások automatizálására.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- A bevallások, adatszolgáltatások egyszerűsítési lehetőségeinek átfogó vizsgálata (a szabályrendszer egyszerűsítése adta lehetőségekre építve).
- Az adóhatósági folyamatok teljes körű elektronizációja és a hatóságok közti információcsere lehetőségeinek kiszélesítése (erre építve a hatósági folyamatok újragondolása)
- Az adóhatóság által kiejánlott adatszolgáltató szoftverek körének bővítése (amely automatikussá tehet bizonyos adatszolgáltatásokat), a vállalati adók egy része esetén pedig lehetővé válik az adóhatóság által jóváhagyott adatszolgáltató rendszerekre épülő bevallástervezetek (pl. áfa, bér-számfejtés) automatikus elkészítése is. 2021-től a vállalkozások többsége számára az adóhatóság készíti el az adóbevallásait.

**VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:**

HATÁS KEZDETE:

2020

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2019.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2021.12.31.

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

PM

PROGRAM:

A gazdaság fehéritése

AKCIÓ:

Adatok összegyűjtése és fehéritő akcióprogramok indítása (pl. online számlázási kör bővítése)

adózás

AKCIÓ KIFEJTÉSE

- › **HÁTTÉR:** A szürkegazdaság aránya Magyarországon az elérhető nemzetközi becslések szerint a régiós szinten mozog, ugyanakkor meghaladja az Európai Unió átlagát. Az elmúlt években jelentős intézkedések történtek a szürkegazdaság visszaszorításának érdekében, amelyek eredményeként számottevően csökkent a meg nem fizetett áfa aránya. Az integrált, közel valós idejű adatszolgáltatások együttes alkalmazása (természetesen kiegészítve a NAV rendelkezésére álló egyéb adatokkal a tulajdonosi körrel, adózói előéletéről, korábbi bevallások, illetve vizsgálatok eredményeiről) ugrásszerűen javíthatja a NAV kockázatkezelési és kiválasztási hatékonyságát.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- A valós időben gyűjtött információk hatósági körének bővítése. A hazai gazdasági tevékenységek kapcsán ez jelenti az online pénztárgépek és online számlázás által lefedett kör szélesítését, illetve az adatok összekapcsolásával nyerhető információk jobb kiaknázását, a hatóságok közti együttműködési lehetőségek szélesítését (pl. az adó- és a munkaügyi ellenőrzések terén), illetve az elektronikus fizetés terjedésének ösztönzését.
- Az építésgazdaság szabályszerű és tisztességes működési feltételeinek megteremtése érdekében a NAV nagyobb figyelmet fordít erre a területre; a hatékonyabb vizsgálatok mellett ideértve olyan támogató hangvételű értesítések megküldését is az építőipari vállalatok részére, mely felhívja a figyelmet az iparágban jellemző – és így benchmarkként alkalmazott – bérszínvonal mértékére.

**VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:**

★★★★

HATÁS KEZDETE:

2019

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2019.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2021.12.31.

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

PM

PROGRAM:

A digitális gazdaság fejlesztése

AKCIÓ:

E-számlázás és az elektronikus képzési formák térnyerésének előremozdítása

adózás

AKCIÓ KIFEJTÉSE

- › **HÁTTÉR:** kiemelt stratégiai cél a hazai vállalkozások digitalizációjának növelése, amelyhez egyszerre támogató és kényszerítő eszközök kidolgozása szükséges.
- › Az akció célja, hogy azon vállalkozások, amelyek kizárólag elektronikus formájú számlákat állítanak ki, előnyben részesüljenek, ezáltal ösztönözve őket a papír alapú számlák elhagyására, és digitalizációjuk elősegítésére.
- › Az uniós áfa-irányelv nem teszi lehetővé a papír alapú számlák használatának megtiltását, ezért azokat széleskörűen korlátozni nem lehet, legfeljebb az alkalmazásukat lehet az e-számlázáshoz képest kevésbé komfortossá tenni.
- › A pozitív ösztönzők közt javasolt a NAV általi időbélyegzés és elektronikus archiválás biztosítása, a negatív kényszerítő eszközök között pedig a már most is alkalmazott, papír alapú számlák többlet-adminisztrációja alkalmazható.
- › E-könyvek, digitális tananyagok, elektronikus képzési formák hátrányos adózási megkülönböztetésének felszámolása.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

**

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2020.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

PM (ITM)

„Ha már alkalmazok valakit egy feladatra,
hagynom kell, hadd csinálja, nemde?
Végére is, ha nem bízom a rátermettségében,
valószínűleg fel sem kellett volna vennem.”

RAY KROC

03

» FOGLALKOZTATÁS

PROGRAM:

Fiatalok munkavállalásának ösztönzése

AKCIÓ:

Diákmunka támogatása járulékmentességgel

munkaerőtartalékok
aktiválása

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › Az elérhető munkaerő szűkössége növekedési gátat képez. Egyrészt a fiatalok munkakínálatát emelné, ha a munkavállalással megszerezhető jövedelmük magasabb lenne. Másrészt a fiatalok munkája iránti keresletet növelné, ha a munkáltatók kedvezőbb feltételekkel, alacsonyabb bérköltséggel alkalmazhatnák a fiatalokat.
- › A tanulmányokat folytató fiatal munkavállaló – hasonlóan a diákszövetkezeteken keresztüli munkavállaláshoz – mentesüljön a munkavállalói járulékok – nyugdíjjárulék (10%), egészségbiztosítási járulékok (4%+3%), munkaerőpiaci járulék (1,5%) – megfizetése alól.
- › A munkáltató ezzel párhuzamosan mentesüljön a szociális hozzájárulási adó (jelenleg 19,5%) megfizetése alól. Mivel a diákok saját jogon ellátottak nap-pali tagozaton, tanulmányok melletti foglalkoztatásuk esetén a munkáltató mentesülhetne a járulékok megfizetése alól.
- › Az esetleges visszaélések elkerülésére javasolt időkorlátként szabni, hogy csak a fiatal, 24 év alatti munkavállaló képzésének minimum idejéig járjon járulékmentesség a felek számára, és szükséges lehet más korlátok bevezetése is. Emellett a visszaélések elkerülése érdekében figyelni kell az egyéb lehetséges kikapukra, pl. alibiből beiratkozás, stb. A javaslat célcsoportját képezik egyfelől már a középiskola mellett nyári munkát végző diákok, csakúgy, mint a szakképzésben tanuló fiatalok, akik ezáltal kedvezőbb feltételek mellett végezhetnek szakmai gyakorlatot és adott esetben motiváltabbak lennének felnőttképzésben való továbbtanulásra, magasabb végzettség megszerzésére is. Másfelől a javaslat által az egyetemi tanulmányokat folytató diákok is ösztönözhetők a mihamarabbi munkakeresésre.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2019.12.31.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

PM

PROGRAM:

Kisgyermekes anyák munkavállalásának ösztönzése

AKCIÓ:

Munkavállalás korlátjainak eltörlése, kismama ösztöndíj bevezetése

munkaerő-tartalékok
aktiválása

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- A kisgyermekes nők aktivitását alapvetően meghatározza a végzettségük. Leginkább szembetűnő az általános vagy az alatti végzettséggel rendelkezők kiugróan alacsony aktivitási rátája. Az ösztöndíj egyfelől segítené a képzések befejezését azoknak, akik a 8 általános elvégzése vagy az érettségi megszerzése előtt gyermekvállalás miatt szakították meg tanulmányaikat. Másfelől szakképzett végzettséggel nem rendelkezők számára nyújtott rövid idejű képzésekkel (pl.: OKJ tanfolyam) olyan szakmához jutnának, amely növelné elhelyezkedési esélyeiket. A tanulmányok végzését és az ezzel járó többleterő-befektetést egyéb módon is érdemes támogatni (tanulmány végzéséhez szükséges utazási költségek megtérítése, gyermekfelügyelet biztosítása).

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2019.12.31.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

PM

PROGRAM:

Kisgyermekes anyák munkavállalásának ösztönzése

AKCIÓ:

Köznevelési intézmények férőhelyszámának, rendelkezésre állásának, területi megoszlásának igényekhez való igazítása, valamint vállalati gyermekmegőrzők támogatása

munkaerő-tartalékok
aktiválása

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › Bölcsődei férőhelyek számának bővítése. A Kormány célkitűzése, hogy 2022-re minden szülő, ha akarja, bölcsődébe vihesse a gyermekét. Ehhez a mostani kb. 49 ezer férőhelyszámot 21 ezerrel kell növelni, cél, hogy 2022-re 70 000 bölcsődei férőhely legyen. Fontos ugyanakkor, hogy az új férőhelyek területi elosztása az igényekhez igazodjon, azaz a fejlesztési forrásokat elsősorban az ország azon területeire kell koncentrálni, ahol a bölcsődei túljelentkezés, a férőhelyhiány miatti elutasítás leginkább jelen van.
- › Óvodai férőhelyek területi igényekhez igazítása. A területi egyenlőtlenségek következtében az óvodai helyek magas száma nem mindenhol jelenti az igények teljes mértékű kielégítését. Ezért az óvodai férőhelyek területi átalakítása szükséges, hogy a szülők számára helyben megoldható legyen a gyermek felügyelete.
- › Kisgyermekes köznevelési intézményekben való felügyeletének meghosszabbítása a reggeli és délutáni időszakban. A gyermek napközbeni elhelyezésének megoldatlansága akadályozza a szülő munka világába való visszatérését, ezért ennek megoldása szükséges az aktivitás növelése érdekében. Ezért fontos, hogy a meglévő intézmények meghosszabbított felügyeletet biztosítsanak a reggeli és délutáni időszakban (legalább reggel 6 órától délután 6 óráig).
- › A gyermeket vállalók számára jelentős ösztönzött jelentene a munkába való visszatérésre, ha a gyermekek felügyeletét a munkáltató szervezné meg a munkavégzés helyéhez közel. Ebben az esetben az állami támogatás mellett a munkáltató anyagilag is hozzájárulna a bölcsőde, óvoda működtetéséhez, így az csak részben terhelné a közösségi forrásokat. A munkáltató számára is kedvező lenne ez a megoldás, mivel ezzel növelheti dolgozói lojalitását a vállalkozás iránt.

**VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:**

★★★★

HATÁS KEZDETE:

2020

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2019.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2022.12.31.

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

EMMI (PM, BM)

PROGRAM:

Foglalkoztatási osztályok átalakítása német minta alapján

AKCIÓ:

Inaktívak, munkanélküliek és közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci bekapcsolása

munkaerőtartalékok aktiválása

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › Egyfelől az állástalálás, másfelől a potenciális munkavállalók felkutatását könnyítené, ha online állásportál(ok)on elérhetővé válhatnának a dolgozni vágyó inaktívak, munkanélküliek és közfoglalkoztatottak álláskereső szempontjából releváns adatai (például: végzettség, korábbi munkatapasztalat, elérhetőség). Így a jelenlegi feszes munkaerőpiaci környezetben a leendő munkáltatók könnyebben elérhetnék a foglalkoztatható munkaerőtartalékokat.
- › A munkanélküliek, illetve közfoglalkoztatottak álláshoz jutásában meghatározó szerepet játszanak a hazai foglalkoztatási osztályok. A korszerű, modern tudással bíró munkaügyi hivatalok jellemzője az ügyfél centrikusság, az álláskereső lehető legjobb minőségű kiszolgálása. E tekintetben fontos, hogy megfelelő módon kerüljön sor (1) a foglalkoztatási osztályokhoz fordulók képességeinek felmérésére, (2) az álláskereső szegmentációjára, (3) a szükséges képzések előírására, (4) a munkaadókhoz való kiközvetítésre. Magyarország esetében a legfontosabb feladat, hogy átemelve a lehető legjobb nemzetközi gyakorlatok tapasztalatait, úgy alakítsa át a foglalkoztatási osztályok működését, amely segíti a jelenlegi kedvező gazdasági folyamatok fenntartását.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2021

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2018.08.27.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2019.12.31.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

PM

PROGRAM:

Mobilitás elősegítése

AKCIÓ:

M9-es autópálya megépítése: gazdaságfejlesztés a Dél-dunántúli régió és Nyugat-Európa közötti kapcsolat megteremtésével

munkaerőtartalékok
aktiválása

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** A javaslat célja a továbbra is jelentős munkaerő-tartalékokkal és gazdaságfejlesztési kapacitással rendelkező Dél-Dunántúl nyugati határral való közúti közlekedési kapcsolatainak javítása. Az M9-es autópálya dunántúli nyomvonala (Kőszeg-Szombathely-Körmend-Zalaegerszeg-Nagykanizsa-Kaposvár-Pécs-Szekszárd) a régió nagyobb városainak biztosítaná a nemzetközi gazdasági vérkeringésbe való bekapcsolódást. A korábbi M9-nyomvonaltervek Pécs-et nem érintették. Ugyanakkor Pécs, mint másfélszázezer lakosú, széles felsőoktatási spektrummal rendelkező megyeszékhely bekötése az egész térség vonzerejét megnövelné, valamint hozzájárulna a régió humántőke-állományának fejlesztéséhez és helyben tartásához.
- A megfelelően megtervezett autópálya-nyomvonal megvalósítása az ország jelenleg legnagyobb munkaerő-potenciállal rendelkező területeit juttatná gazdasági lehetőségekhez. A közlekedési infrastruktúra javításával mintegy 22-44 ezer fővel emelkedhetne a foglalkoztatás, amely átlagos adóintenzitással számolva évi 50-100 milliárd Ft-tal növelné a költségvetés egyenlegét. Az M9-es megépítése továbbá a beruházásokat vonzó beruházások elve alapján a beruházás ösztönzésen keresztül is kedvező hatást gyakorolna a térség gazdasági fejlődésére.
- Az új közlekedési folyosó megteremtésével Dél-Dunántúlon is megvalósulhat az M1-es autópálya hatókörzetében már végbement erős ipari, gazdasági aktivitás növekedés.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2019-2027

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

Folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM, PM

PROGRAM:

Képzések adminisztrációja

AKCIÓ:

A támogatott képzésekkel összefüggő dokumentációs kötelezettségek egyszerűsítése

munkaerőtartalékok aktiválása

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › **HÁTTÉR:** A jelenlegi szabályozás szerint – a professzionális képzőintézményekhez hasonlóan – számos dokumentum elkészítése szükséges képzésenként (két példány felnőttképzési szerződés résztvevőnként, képzési program, tanúsítvány (és másolat) résztvevőnként, tanúsítvány átvételi igazolás képzésenként, jelenléti ív képzésenként (napi szinten vezetve) és OSAP statisztika képzésenként), melyek több száz fő képzésbe vonása esetén akár többbezres-tízezres nagyságrendű dokumentumszámot is elérhetnek.
- › A felnőttképzési törvény módosítása úgy, hogy egyszerűsödjenek a támogatott képzésekkel összefüggő dokumentációs kötelezettségek.
- › A felnőttképzési jogszabályok felülvizsgálata, hogy a képzések megtörténtének alátámasztásához az ellenőrzést lehetővé tevő, de csak a legalapvetőbb és legszükségesebb dokumentumok elkészítése legyen szükséges.
- » A követelménynek megfelelni, ha a támogatott cégeknek belső képzés esetén a következőkkel kellene rendelkezniük: képzési program, jelenléti ív, tanúsítvány (és annak másolata vagy átvételének igazolása).

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2019

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

KKM, ITM

PROGRAM:

Visszaélések, ellenőrzések gyakorisága

AKCIÓ:

A keresőképtelen állapot gyakoribb ellenőrzésének biztosítása a táppénzhez kapcsolódó munkavállalói visszaélések csökkentése érdekében

munkaerőtartalékok
aktiválása

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** Vállalati visszajelzések szerint gyakran tapasztalhatóak visszaélések a keresőképtelenséggel kapcsolatban (betegszabadság, illetve a táppénz jogosulatlan igénybe vétele). A munkáltató jelenleg jogosult a betegszabadság, illetőleg a táppénz igénybevétele alatt a munkavállalója keresőképtelenségének felülvizsgálatát kezdeményezni az illetékes járási hivatalnál. A felülvizsgálat elvégzéséért a munkáltató 15.800 forint összegű igazgatási szolgáltatási díjat köteles fizetni. Amennyiben az ellenőrzést lefolytató illetékes főorvos megállapítja, hogy a munkavállaló szimuláns, akkor javasolhatja a táppénz folyósításának megszüntetését.
- A keresőképtelen állapot sűrűbb ellenőrzésének biztosítása (az eszközrendszer szabályozása) a táppénzhez kapcsolódó munkavállalói visszaélések csökkentése érdekében.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

**

HATÁS KEZDETE:

2019

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

KKM, PM (EMMI)

A man in a light-colored coat is walking in a city at sunset. He is carrying a bag and a folder. The background shows city buildings and a bright sun creating a lens flare effect. The overall tone is warm and professional.

„A nemzet csak akkor remélhet jobb jövőt,
ha polgárai képesek közös erőfeszítéssel
felelősséget vállalni a közjóért.”

II. JÁNOS PÁL

04

» KÖZSZFÉRA

PROGRAM:

Államigazgatás hatékonyságának javítása

AKCIÓ:

Teljesítményt előtérbe helyező bérgazdálkodás és a munkafolyamatok újratervezésével párhuzamos létszámracionalizálás a közszférában

hatékony, szolgáltató állam

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

› **HÁTTÉR:** Magyarországon a közszféra az összes foglalkoztatott mintegy 29 százalékát alkalmazza, ami nemzetközi összevetésben igen magas szám. Ugyanakkor hazánk a GDP-arányos állami bérek tekintetében a középmezőnyben helyezkedik el.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- A közszféra minőségét javító, a teljesítményt előtérbe helyező bérgazdálkodás irányába történő elmozdulás.
- A feladatok átrendezése mellett létszámcsökkentés végrehajtása. A felszabaduló bértömeg versenyképes fizetést biztosít a közszférában alkalmazottak számára.
- A közszeaktor hatékony működési rendjének megteremtése, vagyis az állami feladatok újragondolása. Ilyen irányú újragondolása az állami folyamatoknak már folyamatban vannak, de meg kell teremteni ezek racionális keretekben és intézményi szinten történő végrehajtását. (E tekintetben figyelembe veendő, hogy az állami feladatok jelenleg is eltérően érintik a központi szektorban, az önkormányzatoknál és az állami vállalatoknál alkalmazottakat, ami a feladatok felülvizsgálata kapcsán is szempontként jelentkezik. Ez részben hatósági feladatokkal, részben a munkaszervezéssel kapcsolatos.)

**VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:**

HATÁS KEZDETE:

2020

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2019.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2021.12.31.

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

ME (PM)

PROGRAM:

Államigazgatás hatékonyságának javítása

AKCIÓ:

Államigazgatási folyamatok digitalizálása, online intézhető hatósági ügyek arányának növelése

hatékony, szolgáltató állam

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** Magyarország az elmúlt években folyamatosan fejlesztette a közigazgatás és az állampolgárok közötti kapcsolattartás elektronikus felületeit, ám sok esetben elszigetelt, külön felhasználói ismereteket igénylő megoldások jöttek létre. A hatósági eljárások digitalizációjában rejlő potenciált jelzi, hogy Észtországban digitális megoldások alkalmazásával 2017-ben sikerült 50 órára leszorítani a vállalkozások által egy évben adóadminisztrációval töltött időt; ugyanez az érték Magyarországon évi 277 óra, ami a második legmagasabb az EU-n belül.
- ÁLTALÁNOS CÉL:** Olyan egységes e-ügyintézési platformot szükséges kifejleszteni, melyet minden ember egyszerűen, intuitívan kezelhet, a könnyű eligazodásban bármikor segítséget kaphat. Fontos, hogy az elektronikus ügyintézésre való áttérés legfőbb ösztönzője a magas minőségű szolgáltatás egyszerűségébe vetett bizalom legyen.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- Cél a központi közigazgatás belső folyamatainak teljes digitalizációja 2022-ig. A papírmentes minisztériumok nem csupán példamutató, gyors és környezetbarát működést jelentenének, de Észtország a papírmentes kormányzattal évente mintegy a GDP 2%-ának megfelelő összeget takarít meg.
- A hatósági eljárások elektronizálása mind a vállalatok, mind az állampolgárok felé több ezer eljárás egységesítését igényli. A cél a leggyakrabban használt eljárástípusok 80%-ának felhasználóbarát, egységes felületről elérhető, teljeskörű elektronizálása 2020-ig, a folyamat 95%-os előrehaladása 2022-ig.
- Az akció részeként a Pénzügyminisztérium az Európai Bizottság SRSP programja keretében, a Nemzeti Versenyképességi Tanács tevékenységének szakmai támogatásaként konkrét projektet tervez végrehajtani, amely a Világbank Dong Business felmérésben azonosított leginkább problémát jelentő hatósági eljárások átvilágítására és megújítására irányul. (A 2018. október 31-én benyújtott pályázat támogatásáról az Európai Bizottság várhatóan 2019 tavaszáig dönt. A projekt pontos ütemezése az SRSP program keretében beadott pályázatok elbírálásától és konkrét támogatási paramétereitől függ.)

**VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:**

★★★★

HATÁS KEZDETE:

2020

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2019.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2022.12.31.

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

MK (BM, ITM)

PROGRAM:

Államigazgatás hatékonyságának javítása

AKCIÓ:

Államigazgatási-hatósági tevékenység minőségének, hatékonyságának szisztematikus mérése

hatékony, szolgáltató állam

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** A hatósági eljárások gyorsabb, egyszerűbb és olcsóbb lebonyolítása javítja a vállalati szektor versenyképességét, hiszen ennek köszönhetően a vállalkozások értékes erőforrásokat (időt, pénzt, munkaerőt, vezetői odafigyelést) csoportosíthatnak az állam által előírt adminisztrációtól a valódi gazdasági értéket teremtő tevékenységek (termelés, fejlesztés, képzés stb.) felé.
- ÁLTALÁNOS CÉL:** Nemzetközi példák alapján összehasonlítható kvantitatív teljesítménymérési rendszer kidolgozása az államigazgatás területein. A háromszintű mérési módszertan lehetővé teszi mind az intézmények, mind a szervezeti egységek, mind az egyéni teljesítmény értékelését.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- Az eredményorientált folyamat-újratervezés többféle visszacsatolási módszerrel ösztönözhető: egyfelől objektív módon mérhető adatok segítségével (például várakozási idő, ügyintézés gyorsasága, tájékoztatás teljesszűrsége), másfelől szubjektív szempontból (mennyire volt elégedett az ügyfél a nyújtott szolgáltatással, hogyan lehetne javítani) értékelve a nyújtott szolgáltatás minőségét.
- Az állampolgárokkal és vállalkozásokkal történő kapcsolattartás során önkéntes ügyfélelégedettségi visszajelzések gyűjtése.
- A rendszerszintű visszacsatoló rendszer automatikus elemzőfelületének kidolgozása, amellyel mind a szervezeti működés, mind a folyamatokat leíró jogszabályok leghatékonyabb fejlesztési irányai is könnyedén kijelölhetők.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2021

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2020.03.31.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ME

PROGRAM:

Üzleti szabályozás minőségének javítása

AKCIÓ:

Csőd-és felszámolási eljárások jogszabályi és intézményi kereteinek felülvizsgálata

hatékony, szolgáltató állam

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** A gazdasági versenyképesség növelésének alapja a jól működő vállalkozások. Abban az esetben, ha egy vállalkozás képtelen törleszteni a hitelezőkkel szemben fennálló adósságait, a gazdaság érdeke, hogy a fizetéseképtelen vállalkozás eszközei, erőforrásai minél gyorsabban és minél kisebb veszteség mellett újra felhasználásra kerülhessenek a gazdaság más, értékteremtő(bb) folyamataiban (tőkereallokáció). Magyarországon a fizetéseképtelenségi eljárások nemzetközi összehasonlításban hosszúak és költségesek is. A költségek az adós vállalat vagyonának a 14,5 százalékát teszik ki, szemben az Európai Unió 10,3 százalékos átlagával, miközben a követelések megtérülési rátája is alacsony: 43,7 százalék, szemben a 63,2 százalékos EU-átlaggal.
- A Világbank által végzett Doing Business felmérés meghatározott szempontok szerint vizsgálja, hogy az adott ország fizetéseképtelenségi eljárásainak a keretrendszere mennyire hatékony. A hazai reformok véghezvitele hatékony segítséget nyújthat a felmérésben vizsgált szempontok alapulvétele.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- Olyan vonzó csődeljárási keretrendszert kell megalkotni, ahol a bajbajutott vállalkozás egyezséget alakíthat ki a hitelezőkkel annak érdekében, hogy korrigálhassa a hibáit és folytathassa gazdálkodó tevékenységét.
- Ha a felszámolás mégis elkerülhetetlen, akkor ennek véghezvitelére olyan kereteket kell biztosítani, amely gyors, költséghatékony és biztosítja a hitelezői követelések minél teljesebb kielégítését.
- Az Európai Bizottság SRSP programja keretében az Igazságügyi Minisztérium konkrét projektet tervez végrehajtani, amely a csőd-és felszámolási eljárás szisztematikus reformjára, valamint az eljárásokba bevont csődbiztosok, felszámolók és bírák képzésére irányul. (A 2018. október 31-én benyújtott pályázat támogatásáról az Európai Bizottság várhatóan 2019 tavaszáig dönt. A projekt pontos ütemezése az SRSP program keretében beadott pályázatok elbírálásától és konkrét támogatási paramétereitől függ.)

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

★★★★

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2020.06.30.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

IM (PM)

„Az egészség nem egyetlen tett,
hanem szokásaink összessége.
Azzá válunk amit rendszeresen
teszünk.”

ARISZTOTELÉSZ

05

» EGÉSZSÉGÜGY

PROGRAM:

Egészségmegőrzés

AKCIÓ:

A prevenció erősítése és a népegészségügy fejlesztése

egészségügy

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › A tömegsport és az egészséges táplálkozás népszerűsítése a lakosság széles rétegei számára kulcsfontosságú a megelőzésben. Kiemelt hangsúlyt kell, hogy kapjon a megfelelő mennyiségű és minőségű testmozgás, a cukor és sófogyasztás-, az elhízás káros hatásainak mérséklése, a dohányzás és az alkoholfogyasztás csökkentése, különösen a fiatalabb korosztályok körében.
- › A kötelező/önkéntes szűrési rendszer fejlesztése, a betegségek korai fázisban történő felismerése, negatív/pozitív ösztönzők alkalmazása jelentősen hozzájárulhat az egészségben eltöltött életevek növekedéséhez.
- › A prevenció erősítésével és a szűrőprogramok szerepének és hatékonyságának növelésével a legnagyobb egészségügyi kockázatot jelentő területeken (pl.: magas vérnyomás, méhnyak-és vastagbél szűrési programok) érhetők el már néhány éven belül jelentős eredmények.
- › A megelőzés és a betegellátás fejlesztése szempontjából különösen a keringési rendszer megbetegedései és a daganatos betegségek kell, hogy prioritást élvezzenek, kiemelt cél az e betegségekkel összefüggő, európai összehasonlításban is kiemelkedő halálozási arány érdemi csökkentése.
- › Az egészségfejlesztési irodák működése tapasztalatainak értékelése, közös módszertan kialakítása révén elemezhetők az intézkedések eredményei, ami az egészségügyi akcióprogramok hatékonyságát/célzottságát javíthatja.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2019. II. félév

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

EMMI

PROGRAM:

Ellátási formák összhangjának megteremtése

AKCIÓ:

Az alapellátás fejlesztése

egészségügy

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › A finanszírozási rendszer sajátosságai nem egy esetben a magasabb (kórházi) szinten történő ellátásban teszik érdekeltté az egészségügyi ellátókat, nem ösztönöznék a párhuzamosságok megszüntetésére, a minél alacsonyabb (alapellátás) szinten történő ellátásra, a hatékonyság növelésére. A definitív (befejezett, a beteg gyógyulásával záruló) betegellátás az alapellátás szintjéről a szakellátás szintjére tolódik, ami egyrészt nem költséghatékony, másrészt túlterheli a szakellátást és felesleges sorban állásra kényszeríti a betegeket is.
- › Az ellátórendszer hatékonyságának folyamatában kulcsfontosságú lenne az alapellátás "kapuőri" szerepének erősítése, a háziorvosi tevékenység olyan típusú ösztönzése és erősítése, ami tehermentesíti a szakellátást.
- › Az emberi erőforrások véges voltára, a háziorvosi humánerőforrás utánpótlási problémáira is tekintettel támogatni kell a praxisközösségek/csoportpraxisok kialakítását, a kistérségi szintű (a járóbeteg-szolgáltatókkal történő) együttműködést, a praxis szinten korábban nem elérhető szolgáltatások nyújtását, és a távdiagnosztikai, távkonzultációs lehetőségek elérését.
- › A praxisközösségek/csoportpraxisok kialakítása, az alapellátás új típusú működési (szakmai, jogi, szervezeti) modelljének és finanszírozási rendszerének kidolgozása, a praxisközösség/csoportpraxis típusú ellátás preferálása a jobb minőségű gyógyítás feltételeit teremti meg, ami a betegek magasabb színvonalú ellátását eredményezi. Az új működési modell bevezetése fokozatosan történhet meg, elsősorban finanszírozási ösztönzők mentén, továbbá beruházási támogatás biztosítása mellett (gép, berendezés, felszerelés).

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

EMMI

PROGRAM:

A teljesítmény-finanszírozási rendszer felülvizsgálata

AKCIÓ:

Valós költségekre épülő állami finanszírozási rendszer kialakítása

egészségügy

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › Az egészségügyi technológiák fejlődése következtében folyamatosan változik és átrendeződik az ellátási struktúra. Emelkedik az egynapos ellátások aránya, terjednek a kúraszerű kezelések, új, korszerűbb technológiák és ellátási formák jelennek meg.
- › Az 1990-es években bevezetett teljesítményfinanszírozási rendszer felülvizsgálata, a megváltozott költségarányok és orvosi technológiák, az egyes beavatkozások költségigényeinek átfogó áttekintése különösen azért indokolt, mert mára a valós költségek gyakorta jelentősen eltérnek a társadalombiztosítás által finanszírozottól. Meg kell szüntetni azt a helyzetet, hogy egyes beavatkozások, illetve szakmák finanszírozási színvonala jelentősen eltér egymástól. E finanszírozási anomáliák jelentősen befolyásolják a kórházak gazdálkodási helyzetét is.
- › A költségelemek felülvizsgálatát követően az új finanszírozási rendszerre való áttérés, a valós költségeket figyelembe vevő finanszírozási rendszer jelentős előrelépés lehet a racionális, fenntartható gazdálkodás irányában az egészségügyi intézményekben.
- › A széles intézményi kör bevonásával végrehajtandó átfogó költségfelmérés, és ez alapján az új finanszírozási rendszer kialakításának összességében mintegy másfél éves időtartamát követően kerülhet sor a bevezetésre, várhatóan a 2021. évtől. A költségvetési többletkiadásokra tekintettel indokolt lehet a lépcsőzetes bevezetés.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2021

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.07.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2020.09.30.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

EMMI

PROGRAM:

Szükségletekhez igazodó egészségügy

AKCIÓ:

Költséghatékony, modern ellátási formák preferálása, egészségügyi szükségletekhez igazodó ellátórendszer

egészségügy

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › Az egészségügyi kiadások szerkezete, az ellátórendszer hatékonysága is hatással van a lakosság, a munkaerő egészségi állapotára, s így a gazdaság versenyképességére. Nem csak az egészségügyre fordított kiadások nagysága határozza meg az ellátás színvonalát, ugyanakkor a források elköltésének kevésbé hatékony módja számos problémát okozhat.
- › Ellátórendszerünket a kórházi ágyak és az orvos-beteg találkozások magas száma (aránya), a hosszú átlagos kórházi tartózkodási idő, és a viszonylag alacsony ágykihasználtság jellemzi, mindez azonban rendkívül kedvezőtlen népegészségügyi mutatókkal jár együtt, ami az ellátórendszer hatékonysági problémáira, az egészségügyi ellátórendszerek világszerte tapasztalt fejlődési eredményeinek lassú átvételére utalnak.
- › Magyarországon az egészségügyi ellátórendszer középpontjában a kórházak helyezkednek el. A kórházi kezelés azonban a betegek gyógyításának sok esetben nem a leginkább költséghatékony módja, szakmai szempontból sem ez az ellátási forma segíti elő minden esetben leginkább a gyógyulást.
- › A fejlett országokban számottevően csökkent a magas fenntartási költségekkel járó kórházi ágyak száma, egyre inkább előtérbe kerültek a költség-takarékos ambuláns beavatkozások, illetve a hangsúly is áthelyeződött a megelőzésre, valamint a lakosság egészséges életmódra nevelésére.
- › A modern, költséghatékony ellátási formák (pl.: egynapos ellátások) ellátórendszerben betöltött szerepét növelő, ösztönző finanszírozási rendszer a betegek gyorsabb felgyógyulásához és egy költséghatékonyabb ellátórendszerhez egyaránt hozzájárul.
- › Az egészségi állapot mielőbbi helyreállítását célzó ellátások ösztönzése kiemelt cél.
- › A felszabaduló kapacitások hasznosítása, különös figyelemmel a növekvő krónikus ellátási igényekre, szintén fontos egészségpolitikai cél. A demográfiai előrejelzések szerint folyamatosan növekszik az idősebb korú népesség aránya, ezáltal egyre fontosabbá válik az érintett korosztályok betegségeinek megfelelő kezelése.

**VERSENYPÉSEBB
HATÁS:**

HATÁS KEZDETE:

2021

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2019.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2020.12.31.

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

EMMI

PROGRAM:

Minőség az egészségügyben

AKCIÓ:

Minőségi indikátorok bevezetése

egészségügy

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › A teljesítmény mérése, az egészségügyi szolgáltatók teljesítményének összehasonlíthatósága, a minőségi teljesítmények hangsúlyossá tétele az ellátás minőségének javulását eredményezi, emellett fontos szerepe lehet a szakpolitikai döntések meghozatala során is.
- › Közérthető formában olyan, a lakosság számára is hozzáférhető egészségügyi indikátorok kialakítása és rendszeres közzététele szükséges, amelyek alkalmasak az egészségügyi szolgáltatók tevékenységének bemutatására, illetve folyamatos értékelésére.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

**

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.07.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2019.12.31.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

EMMI

„Az iskola arra való,
hogy az ember megtanuljon tanulni,
hogy felébredjen tudásvágya,
megismerje a jól végzett munka örömét,
megízlelje az alkotás izgalmát, és megtalálja
a munkát, amit szeretni fog.”

SZENT-GYÖRGYI ALBERT

06

» OKTATÁS

PROGRAM:

Alap- és középfokú oktatás: tudás elsajátítása

AKCIÓ:

Képesség centrikus oktatás

oktatás

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** A PISA felmérés alapján az elmúlt időszakban nem sikerült előrébb lépnie Magyarországnak, az OECD-tagországok gyengébbik negyedéhez tartozunk, a PIRLS és TIMSS felméréseknél inkább a javulás irányába mutatnak a folyamatok. Ezen utóbbi tesztek döntően a lexikális tudást helyezik előtérbe. Mindez azt jelzi, hogy a magyar diákok viszonylag jól megoldják a tananyaggal szorosan összefüggő feladatokat, de nem alakul ki megfelelő alkalmazási készségük.
- A társadalmi fejlődés nélkülözhetetlen feltétele a munkaerőpiaci viszonyokhoz alkalmazkodni tudó, jól mobilizálható humánerőforrás biztosítása. A digitalizáció, illetve szakmaszerkezet egyre gyorsuló innovációja szükségessé teszi az oktatás rendszerében a változó igényekhez való alkalmazkodási képesség fejlesztését már az alapfokú oktatás keretében is.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- A Nemzeti Alaptanterv kidolgozása során a készség- és képességfejlesztési célok előtérbe helyezése a lexikális tudáselemekkel szemben.
- Intézmények helyi tanterveinek átdolgozása, hogy a készség- és képességfejlesztési célok minél inkább érvényesüljenek az oktatás minden szintjén.
- Korszerű, interaktív oktatási módszertan alkalmazása a jelenleg erőteljesebb frontális ismeretátadás helyett.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

EMMI (ITM)

PROGRAM:

Alap- és középfokú oktatás: iskolaszerkezet

AKCIÓ:

Fenntartható, fejleszthető oktatási rendszer

oktatás

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › **HÁTTÉR:** Magyarország az európai országok átlagának megfelelő GDP arányos támogatással járul hozzá az oktatáshoz, ugyanakkor ez nem hasznosulhat érdemben a jelenlegi elaprózott, így fajlagosan drágán fenntartható iskolaszervezet mellett. A közpénzek hatékonyabb felhasználásához, egyben egy korszerű iskolahálózat megteremtéséhez az intézményrendszer ésszerű racionalizálására, ezzel szemben szélesebb körű szolgáltatást nyújtani képes „tudásközpontok” kialakítására van szükség.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- Az iskolaszervezet elaprózottságának csökkentésére, a felső tagozatok képzési helyeinek racionalizálásával koncentrálni kell a szakemberállományt, valamint a képzéshez szükséges modern eszközöket.
- Infrastrukturális fejlesztési program indítására, hogy az intézmények rendelkezzenek a képzési szintjükhöz megfelelő és korszerű eszközállománnyal.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2022

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2020.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

EMMI (ITM)

PROGRAM:

Alap- és középfokú oktatás: folyamatos visszacsatolások

AKCIÓ:

Mérő, elemző és segítő oktatás

oktatás

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › **HÁTTÉR:** Az oktatás hatékonyságának növeléséhez az intézményi és a tanulói teljesítmények folyamatos figyelemmel kísérésével és a tapasztalatok visszacsatolásával a szükséges tanítási, módszertani fejlesztések irányai kijelölhetők. Ennek érdekében szükség van a már működő mérési rendszerek fejlesztésére, illetve kiegészítésére, hogy eredményeik az oktatás folyamatába minél előbb visszacsatolhatók legyenek, elősegítve az egyén fejlesztéséhez szükséges optimális utak kidolgozását.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- Az Oktatási Hivatal által működtetett mérési rendszerek modernizálása és digitalizálása, hogy eredményeik minél előbb visszacsatolhatók legyenek az oktatási folyamatokba.
- A pedagógus minősítési rendszer felülvizsgálata és fejlesztése a tanári továbbképzések során. Az Oktatási Hivatal és a felsőoktatási intézmények aktív részvételével és meglévő kapacitásainak kihasználásával létre kell hozni és működtetni kell egy egységes pedagógus továbbképző rendszert.
- Pályakövetési rendszer kialakítása a köznevelésben és a szakképzésben, hogy a tanulók a pályaválasztás során megalapozott információk birtokában hozhassanak döntést a jövőjükéről, az intézmények pedig információhoz juthassanak pedagógiai munkájuk eredményéről, hatékonyságáról.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

★★★★

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2020.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

EMMI (ITM)

PROGRAM:

Alap- és középfokú oktatás: felzárkózási programok

AKCIÓ:

Esélykiegyenlítő oktatás erősítése

oktatás

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** Magyarországon magas a korai iskolaelhagyás aránya. Távolodunk a 2020-ra magunk elé kitűzött maximum 10 %-os céltól, eközben az EU tagországok összesített átlaga javul. A 2015-ös PISA jelentés szerint a tanulók teljesítménye és a családi háttérük között Magyarországon a legerősebb kapcsolat.
- A gazdasági eredményeket, így a versenyképességet rontja a munkaerőpiacon felmerülő, megfelelő képzettségű munkaerő hiánya. Másfelől a felnövekvő generáció versenyképességét, egyéni boldogulásának esélyeit is rontja, ha az iskolából megfelelő végzettség és használható tudás nélkül lép ki a munkaerőpiacra. A piaci igények és a munkaerő felkészültségének harmonizálásához nemcsak az oktatás szerkezetének alkalmazkodása, hanem a tanulók szociális, családi háttéréből, valamint sajátos nevelési igénye okán adódó esélykülönbségek kiegyenlítése is nélkülözhetetlen.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- A fejlesztésre szoruló tanulók részére a pedagógiai szakszolgálatok létszámbővítésével lehetőség szerint a helyben biztosítható szolgáltatások megszervezése.
- A hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése érdekében annak megteremtése, hogy minden rászoruló tanuló részt vehessen az Arany János Programokban, vagy a Szakképzési Hídprogramban, illetve az esélyt teremtő kollégiumi programok valamelyikében.
- A korai iskolaelhagyás csökkentése érdekében értékelni és folytatni kell a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatását célzó uniós programokat.
- A szociális, gyermekvédelmi, oktatási ágazatközi tanoda programmal is kell növelni a felzárkóztatás eredményességét.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

★★★★

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2020.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

EMMI (ITM)

PROGRAM:

Felsőoktatás modernizálása

AKCIÓ:

A gazdaság igényeit erőteljesen becsatornázó felsőoktatás

oktatás

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** A magyar felsőoktatási intézmények nemzetközi rangsorokban elfoglalt helyezéseit megvizsgálva lassú, tendenciózus visszaesés figyelhető meg. Az Academic Ranking of World Universities rangsorolja a világ 500 legjobb felsőoktatási intézményét. Megvizsgálva a magyar felsőoktatási intézmények helyezését, megállapítható, hogy mindösszesen két magyar egyetem került be a rangsorba, azonban 2016-tól már nem került be magyar egyetem a legjobb 500 felsőoktatási intézmény közé.
- A felsőoktatásra jelentős szerep hárul a versenyképesség javítása érdekében. Nemcsak a végzett hallgatók tudásának hasznosíthatósága kapcsán, hanem a felnőttoktatásban és a kutatás-fejlesztésben vállalt feladatok terén is. A magyar felsőoktatási intézmények teljesítményének, színvonalának növelése érdekében a nemzetközi kapcsolatok és mobilitás erősítése, a piaci szereplők bevonása, a munkaerőpiac számára releváns képzési struktúra kialakítása, a felsőoktatási intézmények meglévő képzési, kutatási kapacitásának és tudásbázisának kiaknázása szükséges.

FŐBB PROGRAMPONTOK

- A felsőoktatási intézményeket érdekeltté kell tenni versenyképességük erősítésében, a finanszírozás szempontjaiban meg kell jelennie a teljesítményelvűségnek, a piaci szemléletnek. Erősíteni kell az intézmények piaci forrásbevonó képességét, hogy az egyetemek több lábon álljanak.
- Ki kell emelni 4-5 felsőoktatási intézményt, ahol a kutatói potenciál megerősítésével hatékonyabbá válhat a felsőoktatás és a piaci szereplők együttműködése, valamint emelkedhet az intézmények nemzetközi elismertsége.
- A munkáltatói, piaci igényeknek meg kell jelenniük a képzések tartalmában.
- A nemzetközi kapcsolatok kiszélesítésére, az oktatói, kutatói és hallgatói mobilitás bővítésére kell ösztönözni a felsőoktatási intézményeket.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2020.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

EMMI (ITM)

PROGRAM:

Idegen nyelv tanulás ösztönzése

AKCIÓ:

Idegen nyelv oktatás hatékonyabbá tétele

oktatás

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** Magyarországon a 25–64 éves korcsoportban az idegen nyelvet beszélők aránya 42 százalék, ezzel az eredménnyel az utolsó között vagyunk az uniós tagországokat nézve.
- A munkaerő-piacon egyre növekvő igény van az idegen nyelvet – különösen az angol nyelvet – beszélő munkavállalókra Magyarországon, önmagában a szakértelem megléte már nem elegendő a munkaerő-piacon való elhelyezkedéshez. A magyar gazdaság aktuális és jövőbeni szükségleteinek megfelelő, a versenyképes munkaerő-kínálat biztosítása érdekében kiemelten fontos és megkerülhetetlen a nyelvtanulás intenzitásának növelése, az idegen nyelv-oktatás módszertanának átalakítása mind a tanárok, mind a tanulók idegen nyelvi kommunikációs képességeinek hatékonyabb kibontakoztatása és fejlesztése. A nyelvi kompetenciák fejlesztése hozzájárul az állampolgárok sikereihez, a munkaerő-piacon való részvételhez és ezáltal Magyarország versenyképessé tételéhez.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- Első idegen nyelvre fókuszálás
- Két tannyelvű oktatás előtérbe állítása
- Ideális csoportméret és óraszám
- Modern nyelvoktatási módszerek elsajátítása
- A nemzetközi oktatási kapcsolatok erősítésével tapasztalatcserék és az anyanyelvi tanárok közötti kommunikáció támogatása.
- A Magyarországon működő idegen nyelvű kulturális intézetek és anyanyelvi lektorok bevonására minden oktatási fokozaton (beleértve a felsőoktatásban a tanárképzést is)

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

★★★★

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

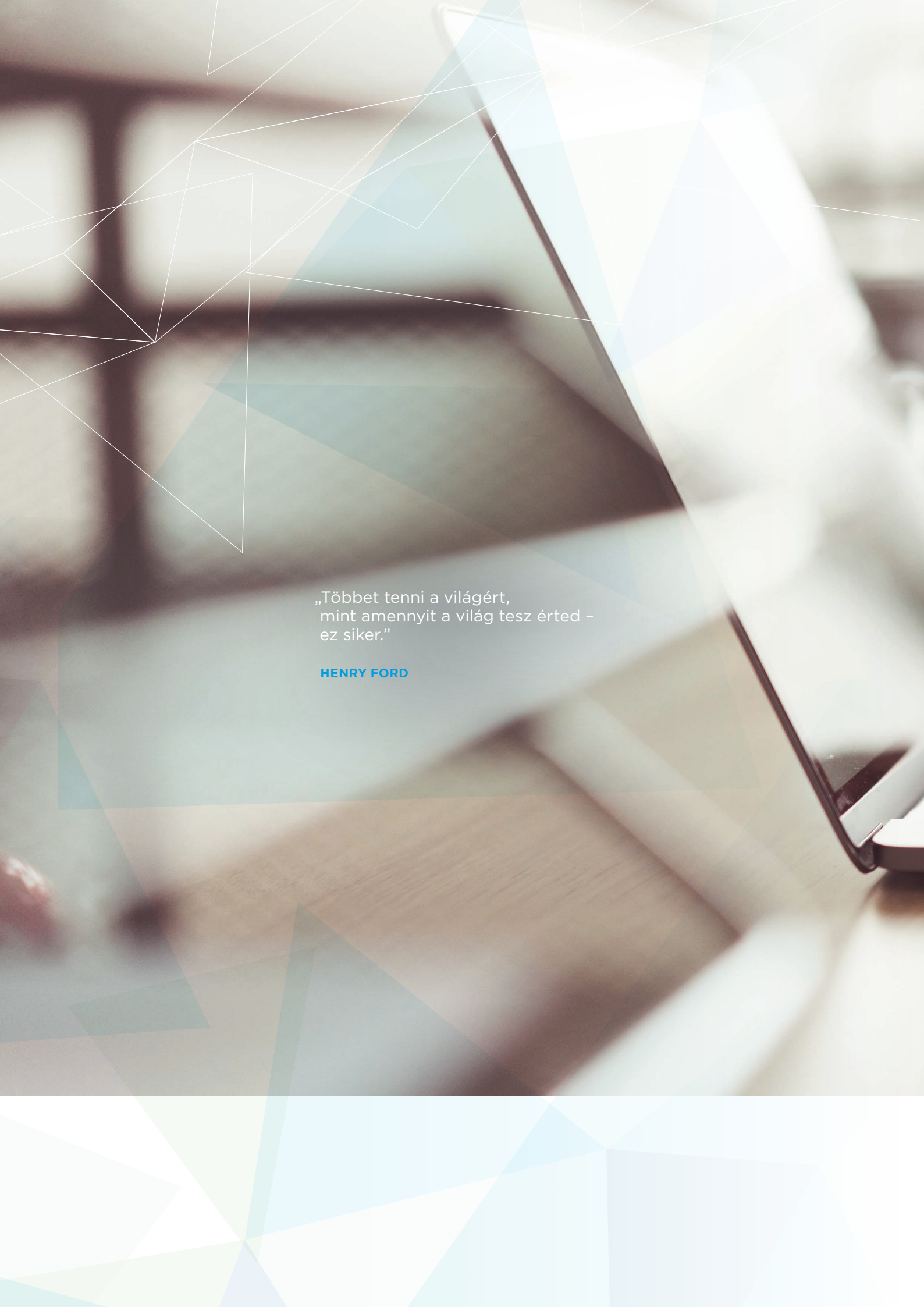
MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

EMMI (ITM)

„Többet tenni a világért,
mint amennyit a világ tesz érted –
ez siker.”

HENRY FORD

07

» VÁLLALATI KÖRNYEZET

PROGRAM:

Innovációs és kutatási rendszer struktúraváltása – fókuszálás és hatékonyság növelés

AKCIÓ:

**Az állami kutatóintézet hálózat teljes átalakítása,
az ösztönző rendszerek hatékonyabbá tétele**

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** A kutatóintézeti hálózatban nem válik el következetesen a felfedező és az alkalmazott kutatás, valamint a gazdaság tudásszolgáltatási háttere, így az intézményi tevékenységekben is párhuzamosságok vannak. Ráadásul a jelenlegi hazai K+I közfinanszírozási és támogatási rendszer szerkezete nem elég végiggondolt, működése nem hatékony, a támogatások nem kellően célzottak és nem jól hasznosulnak.
- Az MTA hálózatbázisán kiemelt kormányzati K+F programok indítása, együttműködve a tudományos közösséggel. Az MTA és a kormányzat együttműködő partnersége alapján, a kutatóhálózat stratégiai irányító-testületének felállítása (Max Planck szenátusi szervezeti modell mintájára, amelyben a kormányzati értékeket tudományos kiválóságok jelenítik meg). A testület feladata a stratégiai irányok, prioritások kialakítása, a finanszírozás allokációja, az eredményesség értékelése (az EU K+F keretprogram, és a magyar K+F erősségeket figyelembe véve).
- Felsőoktatási rendszer K+F tevékenységének megerősítése, az MTA intézményhálózattal való szinergiák kihasználása (K+F infrastruktúra, doktori iskolák), a kisebb méretű MTA intézetek, kutatócsoportok egyetemekhez integrálása, ill. az állami kutatóintézetek közötti párhuzamosságok kiküszöbölése érdekében egyes intézeti kutatócsoportok vagy teljes kutatóintézetek egyetemi fenntartásba adása.
- A FIEK modell fenntartható kiterjesztése a Bay Zoltán hálózatának erőnyő-szervezetkénti bevonása, az egyetemek és az ipar közötti együttműködések erősítése (Fraunhofer modell alapján).
- Az alapvető cél nem minden K+F tevékenység támogatása, hanem a kutatói utánpótlás, a K+I kapacitás fejlesztés és a K+I együttműködések ösztönzése.

**VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:**

HATÁS KEZDETE:

2020

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2019.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2020.07.01.

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

ITM

PROGRAM:

Vállalati termelés hozzáadott értékének növelése

AKCIÓ:

A hazai vállalatok hozzáadott értékének és termelékenységének növelése

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- > **HÁTTÉR:** A hazai tulajdonú vállalkozások hozzáadott értéke jelentősen elmarad a német vállalkozások hozzáadott értékétől a teljes hozzáadott értéken belül. Amíg 2017-ben egy magyar munkavállaló óránként 32 dollárnyi értéket állított elő az OECD adatai alapján, addig egy német 60 dollárt, vagyis közel kétszeres a termelékenységbeli különbség. Ezzel együtt ugyanakkor a magyar munkavállaló a német munkavállaló bérének mintegy negyedét kereste csak meg.
- > A növekedésre képes vállalkozások (KKV-k) azonosítása szükséges, valamint számukra komplex, tudásátadást is tartalmazó fejlesztési csomagok biztosítása. A fenti célok elérésének érdekében három kiemelt projekt indult:

 - >> GINOP-1.1.2 a KKV szektor hatékonyságának növelése pénzügyi ismeretek fejlesztése, vállalkozói mentorálás biztosítása révén;
 - >> GINOP 1.1.3 Ipar 4.0 „mintagyár” projekt, amelynek célja a vállalkozások digitalizációjának / automatizációjának / robotizációjának elősegítése az Ipar 4.0 kapcsán felmerülő elvárásokhoz valódi mintagyárak bemutatásán, tematikus képzések biztosításán és fejlesztési tervek összeállításán és a digitális átállás finanszírozásán keresztül;
 - >> GINOP 1.1.4 „gazella” projekt, amelynek célja a gyorsan növekvő, feldolgozóipari kis- és középvállalkozások eddiginél hatékonyabb támogatása.
- > A kiemelt projektek révén tudás- és fejlesztési központok alakulnak ki az ITM háttérintézményeinél, fejlesztési módszertanokkal és kapacitással, valamint szakmai hálózattal.
- > A kiemelt projektekben azonosított, szakmai támogatással ellátott vállalkozások számára lehetőség nyílik beruházásaik és eszközbeszerzéseik, valamint informatikai fejlesztéseik finanszírozására is a kapcsolódó GINOP konstrukciókon (1.2.7 HGC és 1.2.8 Ipar 4.0), valamint hazai támogatási programokon keresztül.
- > A 2022-ig tartó időszakban ezen programok továbbvitele és kiterjesztése jelenti az egyik legfőbb feladatot, kiegészülve az EKD támogatások szakmai felülvizsgálatával, a minél magasabb hozzáadott értékű termelés felé való elmozdulás érdekében.

VERSENYPÉSEBB
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2018.09.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM (KKM)

PROGRAM:

Vállalati termelés hozzáadott értékének növelése

AKCIÓ:

KKV stratégia kidolgozása és megvalósítása

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

► **HÁTTÉR:** Nagyrészt a GDP 53 százalékát, a foglalkoztatás 70 százalékát adó kis- és középvállalkozásokon múlik, hogy a Magyarországon megtermelt hozzáadott érték mekkora része járul hozzá a hazai életminőség javulásához. Az OECD elemzése szerint jelenleg a KKV-k termelékenysége 10 százalékkal elmarad a visegrádi országokétól. A gazdasági folyamatok digitalizációja, a gazdasági értékláncok nemzetközivé válása, a bérek növekedése és a KKV-k generációváltása pedig egyszerre állítja kihívás elé vállalkozásainkat. A vállalkozói szféra megerősítésére van szükség egy jobb működésű és szerkezetű gazdaság kialakításához, ahhoz, hogy hazai cégeink sikeresen tölthessék be társadalmi szerepüket. A KKV stratégia megteremti a vállalkozásokat támogató kormányzati erőfeszítések koordinációját.

FŐBB PROGRAMPONTOK:

- Adminisztrációs tehercsökkentés: a KKV-k mindennapi működésének megkönnyítése, a Doing Business versenyképességi rangsor kategóriában kíván előrehaladást elérni
- Egyetemi innovációs szolgáltató központok létrehozása a KKV-k innovációs potenciáljának növelésére
- Vállalkozói portál: egykapus vállalkozói tájékoztatási és e-ügyintézési portál, amely további három zászlóshajó intézkedés megjelenési felülete is lesz egyben: forrástérkép, növekedést segítő és digitalizációs szolgáltatók, termékek
- A vállalkozói fejlesztések finanszírozási hátterének megerősítése
- A digitalizáció, a nemzetköziesedés és a generációváltás kihívásainak való vállalkozói megfelelés elősegítése
- A legnagyobb növekedési potenciállal rendelkező hazai vállalkozások fejlesztése tudástranzsferen, szolgáltatásokon és célzott támogatásokon keresztül
- A vállalkozásfejlesztési támogatási konstrukciók alapvető megújítása a gazdaságstratégiai célok erőteljesebb érvényesítése céljából

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2019

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM (PM)

PROGRAM:

Oktatási rendszer munkaerőpiac konform átalakítása

AKCIÓ:

Szakképzés 4.0 - az iskolarendszerű szak- és felnőttképzés modernizálása

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › **HÁTTÉR:** Jelenleg az iskolai rendszerű szakmai képzés és a felnőttképzés is kínálat vezérelt. Ezt fel kell váltania a kereslet vezérelt rendszernek.
- › Minden szakma képzési követelményeibe beépülnek az IPAR 4.0. igényei, és megerősödnek a digitális tartalmak.
- › A képzési rendszer racionalizálásával minden szereplő számára átlátható képzési rendszer kialakítása.
- › A szakgimnáziumi képzési forma fejlesztése, aminek eredményeként a gimnáziumi képzés reális alternatívájává válik.
- › A 21. századi szakképző iskolai program keretében vonzó iskolai környezet létrehozása, széles szakmai gyakorlati alapot biztosító modern tanműhelyek kialakítása.
- › Termelő iskolák indítása eredményeképpen jelentősen csökken a képzettség nélküli iskolaelhagyók száma.
- › A gyakorlati képzés megújítása az Ágazati Képző Központok rendszerének megteremtésével.
- › A duális képzésben résztvevő tanulók arányának további növelése, az oktatási bázissal rendelkező nagyvállalatok szerepvállalásának erősítésével.
- › A szakképzési centrumok aktív vállalati kapcsolatainak fejlesztése és a KKV-k szerepvállalásának erősítése a gyakorlati képzésben, a duális képzés továbbfejlesztése.
- › A vállalati szakemberek nagyobb arányú bevonása a szakmai képzésbe és pedagógiai felkészítésük.
- › Az iskolákban oktató szakmai tanárok, gyakorlati oktatók digitális kompetenciáinak továbbfejlesztése és vállalati helyszínű továbbképzése.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2020.08.31.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM

PROGRAM:

Oktatási rendszer munkaerőpiac konform átalakítása

AKCIÓ:

A nem iskolarendszerű felnőttképzés feltételrendszerének kialakítása

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › **HÁTTÉR:** A képzések sok esetben nem a munkaerőpiac, hanem a képzővállalatok igényeit tükrözik (azt képeznek, amire van kapacitásuk, pl. targoncavezető és méregraktár-kezelő képzés). A képzések finanszírozási rendszere jelentős mértékben szétaprózódott és áttekinthetetlen, és jelenleg a képzések eredményességéről (mennyire biztosít stabil elhelyezkedést a szakmában és mekkora bér mellett) nem rendelkezünk információkkal.
- › A nem iskolarendszerű felnőttképzés új, kimenetszabályozott és pályakövetést biztosító feltételrendszerének kialakítása azt a célt szolgálja, hogy a képzettek és a munkaadók számára egyszerűsödjön a felnőttképzések adminisztrációja, növekedjen és mérhetővé váljon a felnőttképzési programok eredményessége.
- › Mesterséges intelligenciára épülő, adatalapú felnőttképzési támogatási rendszer jön létre, amely a képzéseket a képzésben résztvevők értékelése, a munkahelyeik stabilitása és béreik változása alapján értékeli.
 - » A képzésekre vonatkozó adatok és a közhiteles adatbázisok (pl. NAV, OEP) anonim módon történő összekapcsolása a rendszer kulcseleme, amelynek létrehozására már rendelkezésre állnak a technológiák (DPR mintájára, adatbázis az OH-nál)
- › Ezen keresztül az állam a munkaerőpiac számára fontos képzésekbe terelheti a magyar felnőtteket, adatalapú versengő piacot teremt a felnőttképzések piacán, amelyben részt vehetnek külföldi vállalatok is.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2019

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2023

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM

PROGRAM:

Oktatási rendszer munkaerőpiac konform átalakítása

AKCIÓ:

Egyetemekre alapuló tudásszolgáltató központok létrehozása és az állami egyetemek új alapú működése, Budapesti Corvinus Egyetem megújulása

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** Hét egyetemi városban születik Science Park, melynek lényege, hogy a magyar vállalatok kutatás-fejlesztési tevékenységéhez szakmai támogatást nyújtanak az egyetemek: Budapest, Debrecen, Miskolc, Győr, Szeged, Pécs, Zalaegerszeg. Ezzel elindul a szisztematikus, modellszerű start-up ökoszisztéma építési folyamata a kutató egyetemi környezeti bázison, a Science Parkok hálózatában az alapkezelő intézmények (pl. Hiventures Zrt. Széchenyi Tőke-alap kezelő Zrt.) és a kutató egyetemek szoros együttműködésében, az ITM és az EMMI aktív részvételével.
- A Science Parkok létrehozásának célja, hogy Magyarország 2022-re a kiemelt gazdasági területeken európai szinten kimagasló KFI potenciálra tegyen szert. E cél érdekében az egyetem központú innovációs ökoszisztéma kialakítását Science Parkok létesítésével biztosítjuk olyan városokban, ahol a piaci igény az ipari akadémiai kooperáció és a felsőoktatási háttér kormányzati támogatással, egységgel szervezhető.
- Az állami egyetemek új alapú működésének célja, hogy a regionális felsőoktatási intézmények valóban tudásközponttá váljanak, és a helyi innovációs ökoszisztéma kulcsszereplői legyenek. Ezért lényeges, hogy:

 - a szabadalmak az egyetemek tulajdonát képezhessék, ez szintén érdekelté teszi az intézményeket az eredmények hasznosításában;
 - az oktatás és a kutatás mellett az OECD Heinnovate kezdeményezése által is felkarolt harmadik missziós tevékenységek támogatása (az egyetem váljon tudásközponttá, társadalmi fórummá, kulturális központtá, formálja a vállalkozói szemléletet, váljon nyitottá minden helyi szereplő számára);
 - az állami egyetemek alapíthassanak cégeket (hasznosító vállalkozásokat), ezáltal érdekeltté válnak az eredményeik hasznosításában és bevételekre is szert tesznek.
- Mindemellett szükség van legalább egy, nemzetközileg jól látható, a globális versenyben helyt álló, zászlóshajóként működő egyetemre, ami a Corvinus Egyetem lehet.

**VERSENYPÉSESSÉGI
HATÁS:**

HATÁS KEZDETE:

2020

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2018.09.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

2030

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

ITM (EMMI)

PROGRAM:

Építésügyek modernizálása

AKCIÓ:

Építésgazdaság fejlesztése, termelékenységének növelése

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** Van egészséges fejlődési potenciál az építőiparban, és a jelenlegi 4,7 százalékos helyett 6 százalékos meghaladó részesedés a nemzetgazdasági szintű hozzáadott érték előállításából reális célkitűzés. A legfőbb feladat a megrendelésállomány és a kapacitások összehangolása (mellékletben a Nemzeti Beruházási Ügynökség működési modellje), valamint az ágazat technológiai és menedzsment-képességeinek a fejlesztése, amellyel 10-40 százalékos termelékenység növekedés érhető el.
- Az ágazat digitalizációja. A cél, hogy tervezés-kivitelezés-üzemeltetés fázisok egymásra épülő, egységes irányt mutató rendszerben valósuljanak meg. Ennek érdekében ágazati digitalizációs platform létrehozása.
- Az ágazat célzott kutatás-fejlesztési ráfordításának növelése a GDP hozzájárulás minimum 2%-ára.
- Az épületek energiahatékonyságának javítása 20%-kal 2018-hoz képest.
- Az ágazat vállaltszerkezetének megváltoztatása a hatékonyság növelésének kulcseleme. A mikrovállalkozások beolvadásának támogatása/kikényszerítése: a feketegazdaság visszaszorítása az ellenőrzések szigorításával és a vállaltszerkezet átalakításával.
- Az építésügyi szabályozásban a hiányterületek, elavult szabályozással rendelkező területek teljeskörű lefedése műszaki irányelvekkel, olcsóbban hozzáférhető szabványokkal.
- Vállalkozás- és menedzsment, beruházás menedzsment, pénzügyi ismeretek, modern technológiák oktatása.
- A magyar, innovatív, előregyártott, félkész alapanyagok beépítésének növelése.
- Technológia-fejlesztés, termelékenység növekedés és munkaerő kiváltás támogatása.
- Az ágazat szakember-ellátottságának biztosítása, munkaerőhiányának enyhítése.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2019

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2018.09.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM (ME)

PROGRAM:

Digitális tudásformálás

AKCIÓ:

A Mesterséges Intelligencia (MI) stratégia kialakítása, a széleskörű alkalmazás feltételeinek biztosítása

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- > **HÁTTÉR:** Technológiai területek: az MI széles spektrumban jelent fejlesztési lehetőséget, ezzel megteremtve a digitális gazdaság és az információs társadalom fejlődésének következő szintjét:
 - » Irányítás-és vezérléstechnológia, fejlett automatizálás (gyártás, közlekedés, robotika stb.);
 - » Emberi érzékszervek leképezése (gépi látás, hang, szöveg, érzelmek felismerése, elemzése stb.);
 - » Szociális szimuláció (viselkedési mintázatok, döntési módszerek, profilozás stb.);
 - » Adatbányászat és azon alapuló vagy azzal összefüggő szolgáltatásfejlesztés (trendelemzések, előrejelzések, big data hasznosítás számos formája stb.).
- > Magyarország versenyképessége növelésének elengedhetetlen feltétele egyrészt az MI alkalmazásának, felhasználásának széleskörű elterjesztése, másrészt az MI fejlesztésekben való magyar részvétel erősítése.
- > MI stratégia kidolgozása, valamint ehhez MI koalíció létrehozása az iparág, az egyetemek, a kormányzat és az érdekképviselők részvételével. (Dereguláció, új szabályozók bevezetése, nemzetközi kapcsolatok ösztönzése, Fehér Könyv adatpolitikájának kiterjesztése stb.)

KIEMELTEN VIZSGÁLANDÓ TÉMAKÖRÖK:

- Az egyes adattárházak összekapcsolása az MI alkalmazások szélesebb körű alkalmazása érdekében; a nemzeti HPC program tervezésének és az MI stratégia végrehajtásának összehangolása.
- Közadatok közfeladatok érdekében történő hatékonyabb, valamint kereskedelmi célú hasznosítása.

**VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:**

HATÁS KEZDETE:

2020

**MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:**

2019.01.01.

**MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:**

folyamatos

**FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):**

ITM

PROGRAM:

Közlekedés fejlesztése

AKCIÓ:

Országos intermodális konténerterminál hálózat kialakítása

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › **HÁTTÉR:** Az Országos Intermodális Konténerterminál Hálózat célja, hogy javítsa hazánk versenyképességét a kedvező földrajzi fekvéséből eredő logisztikai előnyök kiaknázásával. A cél az, hogy az országrészek egyenlő módon, feltételekkel és költségen férhessenek hozzá a 21. században kívánatos multimodális logisztikához. Az OIKH jelenleg négy helyszínt nevesít: Zalaegerszeg, Békéscsaba, Záhony és Paks. Cél a bővítésre: Kiskunhalas, Miskolc, Debrecen, Győr. A meglévő Koperi, a fejlesztés előtt álló pireuszi, illetve az OBOR-hoz kapcsolódó vasúti korridorokon korszerű, intermodális átrakópontok fejlesztése Budapesttől távol, vasúti csomópontok közelében kiemelt stratégiai cél
- › Olyan terminálok kialakítása, amelyek:
 - » Vasúti korridorok csomópontjaiban fekszenek, Budapesttől távol, ahol a vasút és a közút összekapcsolása földrajzilag lehetséges.
 - » A tervezett helyszín köré húzott 80 km sugarú kör legalább 80%-a Magyarországon van.
 - » Legalább 500.000 magyar ember és jelentős működő gazdaság van ezen körön belül.
 - » Megszünteti a Budapest központúságot.
- › Cél, hogy az új terminálok a nagy hazai és multinacionális vállalatok alapanyag- és késztermék logisztikáját támogassa, illetve a helyi KKV-kat összekapcsolja a tengerrel és más európai központokkal, továbbá, hogy az mindenki számára elérhető legyen a befektetők, az ipar, a mezőgazdaság, a kereskedelem és a magyar vállalkozások javára és fejlődésére.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

**

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2018.09.30.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM

PROGRAM:

Közlekedés fejlesztése

AKCIÓ:

A különböző közösségi közlekedési rendszerek teljesítményének integrált és egységes tervezése

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** Rendszerszinten az autóbusz közlekedésben évről évre csökken az elszállított utasok száma, miközben a menetrendi (hasznos km) teljesítmények esetében kisebb mértékű növekedés tapasztalható. A vasúti közlekedés területén az elszállított utasok számában az elővárosi szegmensben növekedés, míg a távolsági (országos) szegmensben kisebb mértékű csökkenés figyelhető meg. Ugyanakkor a kibocsátott menetrendi (hasznos km) teljesítmény voltaképp stagnál. Mindkét alágazat esetében a járatok kihasználtsága erős szórást mutat.
- Az akció egyik fő eleme az utazások pontos felmérése, megismerése, melynek alapján lehetővé válik a menetrendi kínálat valós utazási igényekhez történő igazítása. Kibocsátott menetrendi teljesítmények rendszer szintű optimalizálása, az utasforgalomhoz igazodó kapacitás-kibocsátás, járműtípus meghatározásával.
- HÁTTÉR:** Az autóbuszos közszolgáltatások 2019 végéig, a vasútiak 2023 végéig futnak a jelenlegi szerződések szerint. A további szerződések odaítélése függvényében a megrendelői kontroll növekedése szükséges lehet, ami a megfelelő adatbázissal párosítva indokoltá teszi a kapacitások tervezésében történő aktív részvételt.
- Mindezek mentén a menetrend megrendelési folyamatát teljesítmény-kilométer alapúról férőhely-kilométer alapúvá változtatni lesz szükséges, amelyben a megrendelő az általa elkészített menetrendhez járműkapacitást tervez, amelyhez a szolgáltató jármű allokációs tervet készít.
- Fontos az alágazatok (közút-vasút) közötti munkamegosztás megvalósítása (el- és ráhordás, indokolatlan párhuzamosságok felszámolása); a tarifális átjárhatóság megteremtése, országosan egységes, korszerű tarifarendszer, átlátható kedvezményrendszer és elszámolás kialakítása.

VERSENYPÉSZÉSBŐL
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2021

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2018.09.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2021.12.31.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM (NVTNM)

PROGRAM:

Közlekedés fejlesztése

AKCIÓ:

Az állami közlekedési módok egységes irányítási, menedzsment rendszerének a kialakítása

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- › **HÁTTÉR:** A közösségi közlekedésben jelenleg széttagolt a vállalati struktúra, amelynek racionalizálása indokolt.
- › Az állami szolgáltatók versenyképesebbé tétele, működésük szinergikusabbá tétele.
- › A folyamat már a korábbi években elkezdődött:
 - » 2014-től a MÁV-Csoport túlnyomórészt személyszállításban érintett leányvállalatai egyesültek a MÁV-START Zrt.-be történő beolvadással.
 - » 2015-től a 24 db VOLÁN-társaság száma térségi összeolvadások eredményeként 7-re csökkent.
- › A fő kérdés, hogy alágazati szinten is történjen-e összevonás a cégek között:
 - » A vasúti és közúti szolgáltatók egy cégbe szervezésének előnye az átjárhatóság várható növekedése mindazon szempontok szerint, amelyek az egységes menetrendi vízió szempontjából is fontosak (díjszabás, utastájékoztatás, üzemirányítás), az integrált díjszabással kapcsolatos, cégek közötti elszámolásra pedig nem lesz szükség.
 - » A vasúti és közúti szolgáltatók egy cégbe szervezésének hátránya, hogy a munkavégzés egyes feltételei (bér, egyéb juttatások, stb.) az alágazatokban várhatóan egységesen abba az irányba változnak, amely a finanszírozó számára költségnövekedést okoz, valamint a sztrájkkockázat súlya is növekszik, ha azzal egy mindegyik alágazatban érintett társaság képes együttesen fellépni.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

**

HATÁS KEZDETE:

2023

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2019.01.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2023.12.31.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM (NVTNM)

PROGRAM:

Kreatív közlekedési megoldások Magyarországon

AKCIÓ:

Zalaegerszegi tesztpálya

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** A járműipari tesztpályán fejlesztett vezetés-támogató és automatizált járműirányítási funkciók a megfelelő érettség elérését követően - a hatályos jogszabályok értelmében - közúti tesztelés alá vonhatók. A funkciófejlesztés ütemének függvényében cégenként eltérő lehet, de jellemzően először az ingerszegény, letisztult, döntően autópályán végzett tesztek nevezetők napjainkban népszerűnek. Az autópályán végzett tesztek magukkal hozzák a határátlépés lehetőségét és problémakörét. Az országhatárt átlépve a közlekedésben résztvevőknek megváltozott környezethez és esetenként eltérő közlekedési szabályrendszerhez kell alkalmazkodniuk, amit bonyolult leíró szabályrendszerrel kezelni.
- A tapasztalatcsere és a folyamatos szakmai kooperáció útján kialakított legjobb megoldások közös kidolgozása.
- A horizontális és vertikális jelzésképek közös adatbázisban való rögzítése és a közlekedési szabályok, sajátosságok kezelése.
- Az országhatárhoz közeledve az átállást segítő infrastruktúra-kialakítás, járműkommunikáció rendszerének kidolgozása.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2018.10.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

2019.12.31.

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM

PROGRAM:

Energiaellátás biztosítása

AKCIÓ:

Hazai áramtermelő kapacitások megfelelő szintjének garantálása

vállalati környezet

AKCIÓ KIFEJTÉSE:

- HÁTTÉR:** Magyarország teljes, 2017-es villamosenergia-fogyasztása elérte a 45,057 terawattórát, ami 2,32 százalékkal haladja meg a 2016-os adatot, és új abszolút rekordot jelent. Az import aránya az ezredforduló óta rendre 30 százalék körül alakult, 2017-ben 28,6%-ot tett ki. A 2016-ban és 2017-ben mért napi csúcsterhelések éves maximuma jelentősen meghaladta a 2015-ben mért csúcstérteket. 2018.03.02-án az elért 6 825 MW éves csúcsterhelés (téli csúcs) történelmi rekord érték. A hazai hagyományos nagyermő-parkunk előregedőben van. A meglévő erőművek teljesítőképessége 2030-ra a maradó élettartam alapján alig több mint a felére – 54,5 százalékra – csökken. A legjelentősebb visszaesés a széntüzelésű erőműveknél várható, a jelenleg üzemelők közül mindössze a Hamburger Hungária kiserőműve (amely szén mellett biomasszát és hulladékot is éget) rendelkezik 2030-nál tovább érvényes termelői engedéllyel. Jelentős csökkenés várható még a földgáz kapacitások esetében is.
- Magyarországon 50 MW feletti erőművek létesítésére Paks II-t kivéve jelenleg nincs sem beadott engedélykérelem, sem ismert befektetői szándék. Ennek alapvető oka a bizonytalan szabályozási környezet és a kétséges megtérülés. A Paksi blokkok közül az első 1200 MW-os blokk várhatóan 2025-ben, míg a második blokk 2026-ban kezdi meg a kereskedelmi üzemeltetést, így 2030-ra már a teljes 2400 MW-al számolni lehet. Az 50 MW alatti erőművek tekintetében a beadott engedélykérelmek alapján mintegy 1600 MW-nyi új kapacitás is létesülhet 2020-ig, melyből kb. 430 MW-ot tesznek ki a 10-50 MW közötti kiserőművek, a fennmaradó közel 1200 MW pedig 0,5 MW alatti kiserőműveket jelent, melyek többsége naperőmű.
- Miután a piac nem képes sem megfelelő árjelzéseket adni, sem a stabil szabályozói környezet nem biztosított, így a hagyományos erőművi kapacitások mértéke kockázatot jelent az ellátásbiztonság fenntarthatósága szempontjából. Ezért több európai ország kapacitásmechanizmust vezetett be, amely olyan szabályozási vagy egyéb intézkedés, amelyet az egyes európai uniós tagállamok annak érdekében léptetnek életbe, hogy a jelenleg még nem egységes, jórészt nemzeti villamos energia piacok esetleges piaci hibái folytán jelentkező ellátásbiztonsági kihívásokra választ adjanak, és biztosítsák, hogy a villamos energia ellátás képes legyen fedezni a villamos energia igényeket közép és hosszútávon. A kapacitásmechanizmusok tipikusan a kapacitás-szolgáltatók (erőművek, keresleti válasz, szolgáltatók, tárolók) által rendelkezésre tartott vagy újonnan kiépítésre kerülő kapacitások számára biztosítanak többletbevételt, az energia értékesítésének ellenértékén felül, és ezen keresztül igyekeznek az energia ellátásba és termelésbe való befektetést ösztönözni és az ellátásbiztonságot garantálni. Szükséges megvizsgálni, hogy Magyarországon indokolt-e a jelenleg nem létező kapacitásmechanizmus bevezetése.

VERSENYKÉPESSÉGI
HATÁS:

HATÁS KEZDETE:

2020

MEGVALÓSÍTÁS
KEZDETE:

2018.09.01.

MEGVALÓSÍTÁS
VÉGE:

folyamatos

FŐFELELŐS
(TÁRSFELELŐS):

ITM

„Merjünk nagyok lenni,
s valóban nem olyan nehéz,
de legyünk egyszermind
bölcsek is!”

SZÉCHENYI ISTVÁN

08

» NÖVEKEDÉSI ÉS
KÖLTSÉGVETÉSI HATÁSOK

Növekedési és költségvetési hatások

A versenyképességi program növekedési hatásainak számszerűsítéséhez első lépésben a közvetlen költségvetési hatások kerültek figyelembe vételre, amelyek közgazdasági tartalmuk szerint működési és beruházási jellegű kiadásokba, valamint munkát, fogyasztást, illetve vállalatokat érintő adó változásokba voltak kategorizálhatók. Ennek az ötféle államháztartási tételnek gazdasági növekedésre gyakorolt közvetlen hatása a Pénzügyminisztérium makroökonometriai modellével (Dinamó-modell) került számszerűsítésre. Így a modellben a működési jellegű kiadások növekedése – közvetlen importvonzatukat leszámítva – a közsféra által előállított GDP-t emeli, amely tovagyűrűző hatás-ként jövedelemoldalról a béreken és profitokon keresztül nagyobb keresletet eredményez. A közsféra beruházásai hasonló csatornákon fejtik ki növekedési hatásaikat, ugyanakkor pozitív externális hatásuk révén egyben a kínálatot is növelik. A munkát terhelő adók csökkenése első körben többletjövedelmet generál a háztartásoknál, akik ezt részben fogyasztásuk, részben lakásberuházásaik növelésére fordítják. A fogyasztási adók hatásukat szintén a jövedelmi csatornákon keresztül fejtik ki, emellett részben az árakba is begyűrűződnék. A vállalatokat terhelő adók a tőkeköltések részeként a beruházások megtérülését befolyásolják. Az alacsonyabb adók jövedelmezőbbé teszik a vállalati projekteket, amelyek többletberuházásokat indukálnak. A megvalósult fejlesztések növelik a rendelkezésre álló működő tőke mennyiségét, ami a kínálat hosszútávú emelkedéséhez is vezet.

A költségvetési vonzatok által kifejtett közvetlen konjunkturális élénkítésen túl ugyanakkor a versenyképességi program olyan strukturális változtatásokat is céloz, amelyek révén megvalósuló növekedési többlet túlmutat a Dinamó-modellbe épített hatásmechanizmusokon. Erre egy szemléltető példa a bölcsődei férőhelyek bővítése lehet, amely egyrészt beruházás és működési kiadás többletként hat a növekedésre. Másrészt a férőhelyek számának növekedése az anyák számára lehetőséget biztosít gyermekük napközbeni elhelyezésére, amely munkavállalásukat könnyíti meg. Míg az előbbiekből fakadó növekedési hatásokat a Dinamó-modell képes jól megragadni, az utóbbiakhoz köthető hatások felméréséhez modellen kívüli számítások voltak szükségesek. A fenti példában – tekintve a jelenlegi erős keresletet a férőhelyek iránt – a bölcsődei kapacitásnövekedés egy az egyben munkakínálat-növelő tényezőként került figyelembe vételre.

Hasonló megfontolások alapján az adózás területén az adórendszer egyszerűsítése és az adóadminisztráció csökkentése lehetőséget ad arra, hogy a vállalatoknál ezen kötelezettségek teljesítésére lekötött munkaerőt más, termelés szempontjából produktívabb tevékenységre állíthassák át.

A foglalkoztatást elősegítő programpontok közül – a már említett férőhelybővítésen túlmenően – a kismama ösztöndíjprogram révén elérhető képzettségjavulás emeli az alkalmazhatóságot, amely a magasabb képzettséggel együtt járóan nagyobb foglalkoztatottsághoz vezet. A foglalkoztatási osztályok német minta alapján történő átalakítása eredményesebb kiközvetítéseket valósíthat meg, így javítva az álláskeresés-találás valószínűségét, amely végső soron alacsonyabb munkanélküliséget és közfoglalkoztatási szinteket hoz. Az M9-es autópálya

megépítésével elérhető gazdasági hatások számszerűsítésénél a korábban főként az M1-es, illetve a jelenleg az M3-as autópálya mentén megvalósult industrializáció, azon belül is kiemelten a munkaerőpiaci mutatók javulása jelentette a vonatkoztatási pontot.

A hatékony, szolgáltató állam több programpontja is a hatékonyság javulását eredményezi. Ez egyfelől jelenleg az állam által lekötött erőforrásokat is felszabadítja a privát szféra számára, másfelől az igénybevevői oldalról is kisebb időráfordítási igényt eredményez. Az üzleti szabályozás minőségének javítását célzó lépések révén biztosítható, hogy az esetlegesen fizetésképtelenné vállalkozás eszközei, erőforrásai gyorsabban és kisebb veszteség mellett újrafelhasználásra kerülhessenek a gazdaság más, sikeres értékteremtő folyamataiban. Mindez makrogazdasági szinten a tőkeállomány, vagyis végső soron a termelőkapacitások megőrzését szolgálja, ami az alappályához képest magasabb kínálati szintet eredményez.

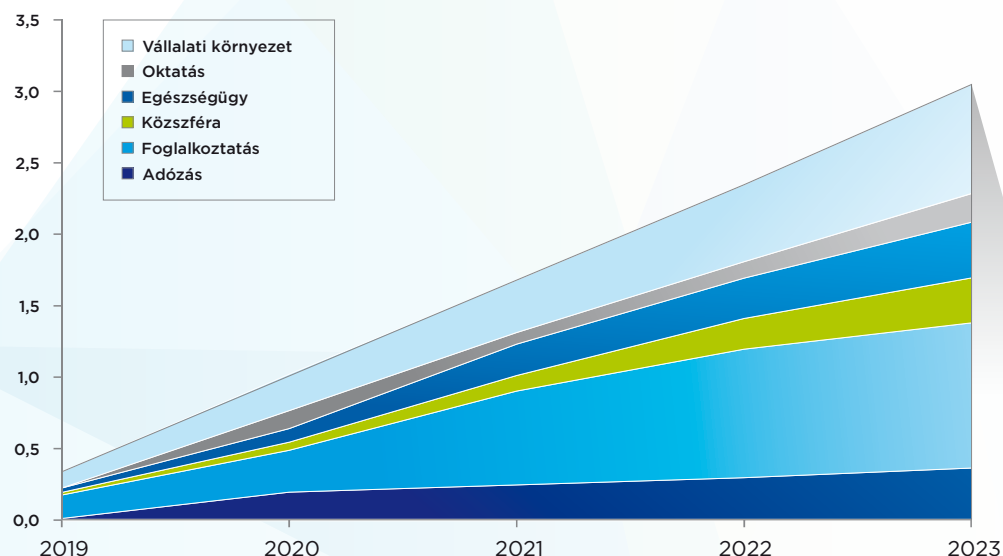
A fentiekén túlmenően azon a programpontoknál (főként egészségügy, oktatás, vállalati környezet), ahol a termelési tényezőkkel, vagyis a munkával és tőkével, ilyen egyértelmű megfeleltetés nem volt lehetséges, a vonatkozó szakirodalom növekedési hatás becslései kerültek figyelembe vételre. A felhasznált tanulmányok közös jellemzője az volt, hogy az egyes programpontok által is megcélzott részterület mutatószámait hozta összefüggésbe a GDP alakulásával.

2. TÁBLÁZAT: A KÖLTSÉGVETÉSI EGYENLEG ÉS A GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS A REFORMINTÉZKEDÉSEK TÜKRÉBEN

Költségvetési hatás		2019	2020	2021	2022	2023
Közvetlen költségvetési egyenleghatás (Mrd Ft)		-146	-407	-562	-539	-516
ebből:	Adózás	-10	-134	-143	-138	-149
	Foglalkoztatás	-33	-47	-183	-183	-184
	Közzsféra	-12	-12	-12	-12	-12
	Egészségügy	-19	-31	-82	-78	-78
	Oktatás	-1	-86	-59	-47	-30
	Vállalati környezet	-72	-97	-83	-81	-64
Közvetlen költségvetési egyenleghatás (GDP %-ában)		-0,3%	-0,8%	-1,1%	-1,0%	-0,9%
Összesített költségvetési egyenleghatás (mrd Ft)		-86	-211	-218	-23	200
Összesített költségvetési egyenleghatás (GDP %-ában)		-0,2%	-0,4%	-0,4%	0,0%	0,3%
Növekedési hatás		2019	2020	2021	2022	2023
Éves növekedési többlet (%-pont)		0,3%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
Kumulált növekedési hatás (GDP %-ában)		0,3%	1,0%	1,7%	2,3%	3,0%
ebből:	Adózás	0,0%	0,2%	0,2%	0,3%	0,4%
	Foglalkoztatás	0,2%	0,3%	0,7%	0,9%	1,0%
	Közzsféra	0,0%	0,1%	0,1%	0,2%	0,3%
	Egészségügy	0,0%	0,1%	0,2%	0,3%	0,4%
	Oktatás	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%
	Vállalati környezet	0,1%	0,3%	0,4%	0,5%	0,8%

16. ÁBRA: STRUKTURÁLIS REFORMOKKAL JELENTŐS NÖVEKEDÉSI HATÁS ÉRHTŐ EL

A strukturális reformok kumulált növekedési hatása (a GDP százalékában)

FORRÁS: PM

A számítások szerint a versenyképességi program végrehajtásával 2019-ben mintegy 0,3, 2020-2023 években 0,7-0,7 százalékponttal lehet magasabb a hazai gazdaság bővülésének üteme. Az első években várható növekedési többlet nagyrészt a programok költségvetési vonzatainak közvetlen konjunkturális hatásaihoz köthető. Ugyanakkor a programpontok megvalósításával egyre erősödnek a közvetett, strukturális tényezőkből fakadó hatások, sőt a harmadik évtől kezdődően ezek a hatások dominálnak. A program szerkezetét tekintve a vizsgált horizonton a foglalkoztatáshoz valamint a vállalkozói környezethez kapcsolódó pontok eredményezik a legnagyobb összesített növekedési hatást (1 százalék, illetve 0,8 százalék). Bár az adózást érintő programpontok költségvetési egyenlegre gyakorolt hatása e két tételéhez hasonló nagyságrendű, mégis a foglalkoztatási és a vállalkozási környezet programjainak növekedési többlete magasabb köszönhetően az általuk kifejtett erős strukturális hatásoknak. Mindemellett fontos megjegyezni, hogy ugyan eredményeik lassabban érnek be, de tízéves időhorizonton már az oktatáshoz és az egészségüghöz kapcsolódó fejlesztések növekedési hatásai fognak mind abszolút mértéküket, mind arányaikat tekintve is meghatározóak lenni.

A versenyképességi program végrehajtása az első három évben GDP-arányosan 0,2-0,4 százalékkal terheli meg a költségvetés egyenlegét, ugyanakkor az ezáltal elérhető magasabb növekedési pályához a nagyobb adóalapokon keresztül kapcsolódó bevételek, 2022-ra kiegyensúlyozhatják, 2023-tól pedig már többletbe is fordíthatják a versenyképességi program költségvetési hatásait.

Irodalomjegyzék

- › Barro, R. J. [1991]: Economic growth in a cross section of countries. The quarterly journal of economics, 106(2). p. 407-443.
- › Barro, R. J. – Redlick, C. J. [2011]: Macroeconomic Effects from Government Purchases and Taxes. Quarterly Journal of Economics. Vol. 126, p. 51-102.
- › Bilbao – Osorio, B. – Rodríguez-Pose, A. [2004]: From R&D to innovation and economic growth in the EU. Growth and Change, 35(4). p. 434-455.
- › Coolidge, J. – Yilmaz, F. [2016]: Small Business Tax Regimes. Viewpoint, No.349. World Bank.
- › De Mello, L. – Dutz, M. A. [2012]: Promoting inclusive growth: challenges and policies. OECD and World Bank
- › De Mooij, R. – Keen, M. [2012]: Fiscal Devaluation and Fiscal Consolidation: The VAT in Troubled Times. In Fiscal policy after the financial crisis (p. 443-485). University of Chicago Press.
- › Dr. Ónody-Szűcs Zoltán [2011]: Vitairat. A Semmelweis Terv margójára. Medical Tribune.
- › Egészségügyi Rendszer Teljesítményértékelési Munkacsoport [2016]: A magyar egészségügyi rendszer teljesítményértékelése. Budapest, mertek.aek.hu
- › Eichfelder, S – Vaillancourt, F. [2014]: Tax Compliance Costs: A Review of Cost Burdens and Cost Structures. Hacienda Pública Española, 210, issue 3, p. 111-148.
- › Európai Bizottság [2006]: Macroeconomic Effects of a Shift from Direct to Indirect Taxation: A simulation for 15 EU Member States. 72nd meeting of the OECD Working Party No. 2 on Tax Policy Analysis and Tax Statistics.
- › Európai Bizottság [2017]: Joint Employment Report 2018. European Commission.
- › Európai Bizottság [2017]: State of Health in the EU. Magyarország. Egészségügyi országprofil 2017. OECD and European Commission.
- › Európai Bizottság [2018]: Country Report Hungary 2018. European Commission.
- › Európai Bizottság [2018]: „Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2018 Final Report. TAXUD/2015/CC/131. European Commission.
- › Európai Központi Bank [2011]: Fiscal devaluation – A tool for economic adjustment. European Central Bank, Monthly Bulletin December 2011, p. 101-102.
- › Finnish National Board of Education [2016]: National core curricula for education. Finish National Agency of Education. oph.fi
- › Galí, J. [2015]: Hysteresis and the European unemployment problem revisited. No. w21430, National Bureau of Economic Research.
- › Gaál Péter – Szigeti Szabolcs – Evetovits Tamás – Lindeisz Ferenc [2012]: A hatékonyság alakulása a magyar egészségügyi rendszerben. Egészségügyi Gazdasági Szemle 2012/3.
- › Gemmell, N. – Kneller, R. – Sanz, I. [2016]: Does the Composition of Government Expenditure Matter for Long-Run GDP Levels?. Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 78(4). p. 522-547.
- › Gemmell, N. – Kneller, R. – Sanz, I. [2011]: The timing and persistence of fiscal policy impacts on growth: evidence from OECD countries. The Economic Journal, 121(550). F33-F58.
- › Gray, C. – Lane, T. M. – Varoudakis, A. [2007]: Fiscal policy and economic growth: lessons for Eastern Europe and Central Asia. World Bank.
- › György László [2017]: Egyensúlyteremtés – A gazdaságpolitika missziója. Századvég Kiadó
- › Hall, R. E. [2009]: By How Much Does GDP Rise If the Government Buys More Output? Brookings Papers on Economic Activity, p. 183-231.
- › IMF [2018]: World Economic Outlook: Cyclical Upswing, Structural Change. Washington DC, April.
- › KPMG [2018]: Study on tax compliance costs for SMEs. Final report, Tender No. EASME/COSME/2015/004, Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, Publications Office of the European Union.
- › Medina, L. – Schneider, F. [2018]: „Shadow Economies Around the World: What Did We Learn Over the Last 20 Years?” IMF Working Paper WP/18/17, International Monetary Fund.
- › Mankiw, N. G. – Romer, D. – Weil, D. N. [1992]: A contribution to the empirics of economic growth. The quarterly journal of economics, 107(2). p. 407-437.
- › Matolcsy György [2015]: Egyensúly és növekedés. Kairosz Kiadó.
- › Mariana Mazzucato [2018]: Mission-Oriented Research & Innovation in the European Union. A problem-solving approach to fuel innovation-led growth, European Commission.
- › MNB [2017]: Versenyképességi jelentés, 2017. Magyar Nemzeti Bank.
- › MNB [2017]: Növekedési jelentés, 2017. Magyar Nemzeti Bank.
- › MNB [2018]: Lakáspiacei jelentés, 2018. május. Magyar Nemzeti Bank.
- › Modica, E., S. Laudage and M. Harding [2018]: „Domestic Revenue Mobilisation: A new database on tax levels and structures in 80 countries”, OECD Taxation Working Papers, No. 36, OECD Publishing.

- › Mullis, I. V. S., Martin, M. O., Foy, P., & Hooper, M. [2016]: TIMSS 2015 International Results in Mathematics. Retrieved from Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center.
- › Mullis, I. V. S., Martin, M. O., Foy, P., & Hooper, M. [2017]: PIRLS 2016 International Results in Reading. Retrieved from Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center.
- › NGM [2016]: Hungary makes strenuous efforts to advance on innovation rankings and avoid middle income trap, kormany.hu
- › NGM [2017]: Makrogazdasági és költségvetési előrejelzés, Makrogazdasági és költségvetési prognózis 2017-2021. kormany.hu
- › NGM [2017]: Magyarország konvergencia programja 2017-2021. European Commission.
- › OECD [2007]: Consumption Taxes: the Way to the Future? OECD Policy Brief October 2007.
- › OECD [2010]: Tax Policy Reform and Economic Growth. OECD Tax Policy Studies, No. 20, OECD Publishing, Paris.
- › OECD [2010]: Choosing a Broad Base - Low Rate Approach to Taxation. OECD Tax Policy Studies, No. 19, OECD Publishing, Paris.
- › OECD [2015]: Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries. OECD Tax Policy Studies, No. 23, OECD Publishing, Paris.
- › OECD [2016]: Advanced Analytics for Better Tax Administration: Putting Data to Work. OECD Publishing, Paris.
- › OECD [2017]: Health at a Glance - OECD Indicators. OECD Publishing, Paris.
- › OECD [2018]: Pisa 2015 Results in Focus. OECD Publishing, Paris.
- › OECD [2018]: OECD Employment Outlook 2018, OECD Publishing, Paris. ISBN 978-92-64-30179-5 (PDF)
- › OECD [2018]: OECD Economic Surveys: Hungary 2018. OECD Publishing, Paris.
- › O'Reilly, P. [2018]: „Tax policies for inclusive growth in a changing world”, OECD Taxation Working Papers, No. 40, OECD Publishing, Paris.
- › Pestel, Nico & Sommer, Eric [2013]: Shifting Taxes from Labor to Consumption: Efficient, but Regressive?. IZA Discussion Papers 7804, Institute for the Study of Labor (IZA).
- › PM-Adópolitikai és Nemzetközi Adózási Főosztály [2018]: Adóstratégia 2018-2022 - Vízión egy versenyképes adórendszerről –háttér tanulmány. Kézirat.
- › PM [2018]: Magyarország konvergencia programja 2018-2022. European Commission.
- › PM [2018]: Törvényjavaslat Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről. parlament.hu
- › Psacharopoulos, G. – Patrinos, H. A. [2004]: Returns to investment in education: a further update. *Education economics*, 12(2). p. 111-134.
- › PWC-WB [2018]: Paying Taxes 2018. PricewaterhouseCoopers and World Bank Group, November 2018.
- › Ramey, V. [2011]: Identifying Government Spending Shocks: It's All in The Timing. *Quarterly Journal of Economics*, Vol. 126, No. 1, p. 1-50.
- › Romer, C. D. – Romer, D. H. [2010]: The macroeconomic effects of tax changes: estimates based on a new measure of fiscal shocks, *American Economic Review*, 100(3). p. 763-801.
- › Solow, R. M. [1957]: Technical change and the aggregate production function. *The review of Economics and Statistics*, 39(3). p. 312-320.
- › Temple, J. R. [2001]: Generalizations that aren't? Evidence on education and growth. *European Economic Review*, 45(4-6). p. 905-918.

Az anyagot gondozta,
és a kiadásért felel:

PÉNZÜGYMINISZTERIUM

1051 Budapest, József nádor tér 2-4.
www.kormany.hu

A kiadvány kereskedelmi forgalomba nem hozható!

A kiadványban felhasznált fotók forrása:

Daniel Olah on Unsplash (p1, p94); 12019 on Pixabay (p4); PM fotó (p6, p11); ITM fotó (p8); Robert Balog (p14); boonaparte (p17); István Varga (p20); Viktor Hanacek (p26, p30, p70); Nattanan Kanchanaprat (p33); StockSnap (p34); skeeze (p43); Bruce Mars on Unsplash (p51); Engin Akyurt (p56); thought-catalog on Unsplash (p63); Maik Barth Fotografie (p85)

